

ഭാരതത്തിന്റെ ആദ്ധ്യാത്മികജ്ഞാനവും സാംസ്കാരികപൈതൃകവും പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മഹദ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ, അവയുടെ മൂല്യവും വ്യക്തതയും ഒട്ടും ചോർന്നുപോകാതെതന്നെ, നൂതന സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് പരിരക്ഷിക്കുകയും ജിജ്ഞാസുകൾക്ക് സൗജന്യമായി പകർന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുക എന്ന ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷന്റെ ലക്ഷ്യ സാക്ഷാത്കാരമാണ് ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറി.

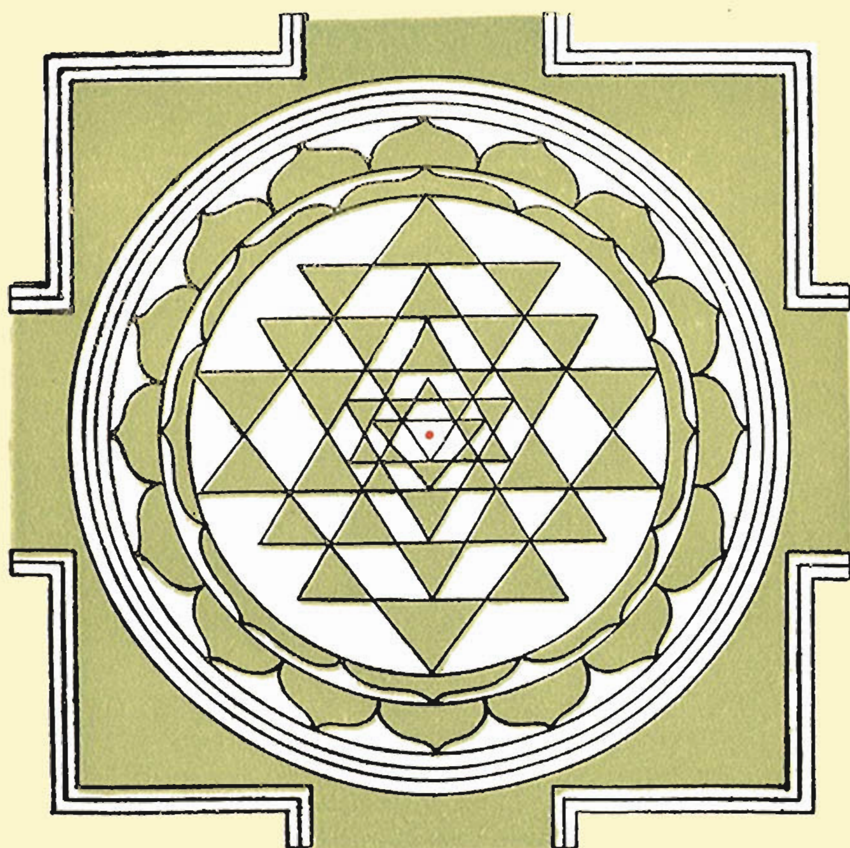
ഗ്രന്ഥശാലകളുടെയും ആദ്ധ്യാത്മിക പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും സഹകരണത്തോടെ കോർത്തിണക്കിയിരിക്കുന്ന ഈ ഓൺലൈൻ ലൈബ്രറിയിൽ അപൂർവ്വങ്ങളായ വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾ സ്കാൻചെയ്ത് മികവാർന്ന ചെറിയ പി ഡി എഫ് ഫയലുകളായി ലഭ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇവ കമ്പ്യൂട്ടറിലോ പ്രിന്റ് ചെയ്തോ എളുപ്പത്തിൽ വായിക്കാവുന്നതാണ്.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയിൽ ലഭ്യമായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വ്യക്തിപരമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സൗജന്യമായി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ വാണിജ്യപരവും മറ്റുമായ കാര്യങ്ങൾക്കായി ഇവ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുന്നത് തീർച്ചയായും അനുവദനീയമല്ല.

ഈ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിന് മുതൽക്കൂട്ടായ ഈ പുണ്യഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചയിതാവിനും പ്രകാശകർക്കും നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയെക്കുറിച്ചും ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷനെക്കുറിച്ചും കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിയാനും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കാളിയാകാനും ശ്രേയസ് വെബ്സൈറ്റ് സന്ദർശിക്കുക.

http://sreyas.in

ശ്രീചക്രപൂജാകല്പം

ശ്രീചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ

ശ്രീചക്രപൂജാകല്പം

ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ

ശ്രീചക്രപൂജാകല്പം

ഓം തത് സത്
ശിവമയം

1. ശ്രീ ചക്രവിധി

അവതാരിക: ഇവിടെ ആദ്യമായിട്ട് ഇതിലേക്കുള്ള ഒന്നാമത്തെ പ്രധാനരേഖയേയും ആ രേഖയുടെ ആകപ്പാടെയുള്ള നീളത്തേയും ഭൂപുരത്തേയും ത്രിവലയത്തേയും പറയുന്നു.

മൂലം: ഷണ്ണവത്യംഗുലായാമം
സൂത്രം പ്രാക് പ്രത്യഗായതം
ചതുർഭിരംഗുലൈശ്ശിഷ്ടൈ-
സ്സംവൃതാനി ച ഭൂപുരം.

അന്വയം : പ്രാക് പ്രത്യക് ആയതം ഷണ്ണവത്യംഗുലായാമം സൂത്രം (ഭവതി) ചതുർഭി: അംഗുലൈ : ശിഷ്ടൈ : ഭൂപുരം ച സംവൃതാനി ച (ഭവതി)

അന്വയാർത്ഥം : പ്രാക് പ്രത്യക്ക് ആയതമായി ഷണ്ണവത്യംഗുലായാമമായിരിക്കുന്ന സൂത്രം (ഭവിക്കുന്നു) ചതുർക്കളായി അംഗുലങ്ങളായിരിക്കുന്ന ശിഷ്ടങ്ങൾ കൊണ്ട് ഭൂപുരവും സംവൃതങ്ങളും (ഭവിക്കുന്നു).

പരിഭാഷ : പ്രാക് = കിഴക്ക്, പ്രത്യക്ക് = പടിഞ്ഞാറ്, ആയതം = നീളമുള്ളത്, ഷണ്ണവത്യംഗുലായാമം = ഷണ്ണവത്യംഗുലംകൊണ്ടുള്ള ആയാമത്തോടുകൂടിയത് ഷണ്ണവത്യംഗുലം = തൊണ്ണൂറ്റാറംഗുലം, അംഗുലങ്ങൾ = വിരലുകൾ എന്നാണ് അർത്ഥമെങ്കിലും ഇവിടെ രണ്ടു വിരലിട കണക്കാക്കി ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക, ആയാമം = അളവ് (ചാൺ വിരൽ മുതലായവകൊണ്ടുള്ള അളവ് എന്നർത്ഥം), സൂത്രം = ചരട് (രേഖയെന്നർത്ഥം), ചതുർക്കൾ = നാലുകൾ, അംഗുലങ്ങൾ = ഇരുവി

രൽ കണക്കുകൾ, ശിഷ്ടങ്ങൾ = ശേഷിക്കപ്പെട്ടവ, ശേഷിക്കുക = മിച്ച മാകുക, ആദ്യമായിട്ട് പറയപ്പെട്ട ഒന്നാമത്തെ രേഖയ്ക്കുള്ള തൊണ്ണൂറ്റാറംഗുലം നീളത്തിന്റെ ഒത്ത നടുക്കുനിന്നും നവരേഖകളെ അടയ്ക്കുന്നതിലേക്കുവേണ്ടി എടുക്കപ്പെട്ട നാല്പത്തെട്ട് അംഗുലങ്ങളെ ഒഴിച്ച് അവയുടെ മുൻ(മേൽ)വശത്ത് കിടപ്പുള്ള ഇരുപത്തിനാല് അംഗുലങ്ങളും പിൻ (കീഴ്) വശത്ത് കിടപ്പുള്ള ഇരുപത്തി നാലംഗുലങ്ങളും ടി മദ്ധ്യത്തെ നാല്പത്തെട്ട് അംഗുലങ്ങളുടെ ശിഷ്ടങ്ങളാകുന്നു. ഉഭയഭാഗത്തുള്ള ഈ ശിഷ്ടങ്ങളെ ഇതിലെ ഉപയോഗത്തിനുവേണ്ടി, നാലംഗുലശിഷ്ടങ്ങൾ, ഒമ്പതംഗുലശിഷ്ടങ്ങൾ, പതിനൊന്നംഗുലശിഷ്ടങ്ങൾ ഇങ്ങനെ മൂന്നു വക ശിഷ്ടങ്ങളാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ആദ്യം ഭൂപുരത്തിനും സംവൃതങ്ങൾക്കുമായിട്ട് ഇവിടെ എടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത് ഒന്നാമത് പറയപ്പെട്ട നാലംഗുലശിഷ്ടങ്ങളാകുന്നു. ഇവയെയാണ് ഇവിടെ ഇപ്പോൾ ശിഷ്ടങ്ങൾ എന്നു പറഞ്ഞത്. എന്നാൽ ഇതിലേക്ക് ആദ്യം കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറ് നടുവേ ഒരു രേഖയെ പറഞ്ഞതുപോലെ, അക്കണക്കിന് തെക്കുവടക്കായി കുറുകെ ഒരു രേഖയും കൂടിയിട്ടു ഭൂപുരം, ത്രിവലയം മുതലായവയ്ക്ക് നാലു പുറത്തുനിന്നും എടുത്ത് ഒത്ത ചതുരശ്രവും ആ ചതുരശ്രത്തിനകത്ത് ഒത്ത വട്ടവുമായിട്ട് രചിക്കാൻ പറയാതെ ഒരു രേഖയേയും ഒരു വശത്തേക്ക് വേണ്ടവയേയും മാത്രം പറഞ്ഞത് എന്താണെന്നാൽ – ഇതൊരു ചക്രമാകയാൽ നീളം വീതി എന്നുള്ള ഭേദം കൂടാതെ ഒത്തവട്ടമായിട്ടും അതിനോടുചേർന്ന് വെളിയിലെ ഭൂപുരവും അപ്രകാരം തന്നെ ഒത്ത ചതുരശ്രമായിട്ടുമാണല്ലോ ഇരിക്കുക. ആ സ്ഥിതിക്ക് ഒരു രേഖയേയും ഒരു ഭാഗത്തേക്കുവേണ്ടവയേയും പറഞ്ഞാൽ മറ്റേ മൂന്നു ഭാഗത്തേയ്ക്കും കൂടി ഇപ്രകാരം തന്നെയാണ് വേണ്ടതെന്നു പ്രത്യേകം പറയാതെ തന്നെ അറിയാൻ ന്യായമുള്ളതുകൊണ്ടും വിശേഷമായിട്ടുവല്ലതും കൂടുതൽ വേണമെന്നുള്ള പക്ഷം പ്രത്യേകം എടുത്തുപറയുമെന്നുള്ളതിനാലുമത്രേ.

ഇനി ഭൂപുരം എന്നത് നാലു മുക്കുകളും മൂന്നു വരികളും നാലു ഭാഗങ്ങളുടെയും മദ്ധ്യങ്ങളിൽ ഓരോ വാതിലും ഉള്ളതായ വെളിയിലത്തെ നാലുവശത്തും ചതുരത്തിലുള്ള കോട്ടപോലെ അതിരായുള്ള ഒരു ചതുരശ്രമാകുന്നു. സംവൃതങ്ങൾ = സംവരണം ചെയ്യപ്പെട്ടവ. സംവരണം ചെയ്ക = ചുറ്റിക്കിടക്കുക (മൂന്നു വൃത്തരേഖകളെന്നർത്ഥം)

അവതാരിക :– ഇനി ഷോഡശദലങ്ങളേയും അഷ്ടദലങ്ങളേയും ഇതുകൾക്കായിട്ട് ആദ്യരേഖയിൽ നിന്ന് എടുക്കേണ്ടവയായ അംഗുലക്കണക്കുകളേയും പറയുന്നു.

മൂലം : അന്തർന്നവാംഗുലം ജ്ഞേയം
മദ്ധ്യേ പത്രന്തു ഷോഡശം
ഏകാദശാംഗുലം ജ്ഞേയ-
മഷ്ടപത്രം സമാലിഖേത്.

അന്വയം : അന്തഃജ്ഞേയം നവാംഗുലം തു മദ്ധ്യേ ഷോഡശ പത്രം ജ്ഞേയം ഏകാദശാംഗുലം അഷ്ടപത്രം സമാലിഖേത്.

അന്വയാർത്ഥം : അകത്തു ജ്ഞേയമായിരിക്കുന്ന നവാംഗുലത്തെ മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ ഷോഡശമായിരിക്കുന്ന പത്രമായിട്ടും ജ്ഞേയമായിരിക്കുന്ന ഏകാദശാംഗുലത്തെ അഷ്ടപത്രമായിട്ടും സമാലേഖിക്കണം.

പരിഭാഷ : അകം = മുമ്പിൽ പറയപ്പെട്ട ചതുഷ്കോണമായ ഭൂപുരത്തിന്റേയും ത്രിവലയങ്ങളുടേയും ഉള്ള് എന്നർത്ഥം. ജ്ഞേയം = അറിയപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, നവാംഗുലം = ഒമ്പതംഗുലസ്ഥലം, മദ്ധ്യം = നടുവ്, ഷോഡശം = പതിനാറ്, പത്രം = പത്രങ്ങളോടുകൂടിയത് (ദലങ്ങളുള്ളതെന്നർത്ഥം), ഏകാദശാംഗുലം = ഏകാദശമായിരിക്കുന്ന അംഗുലങ്ങളോടുകൂടിയത്, ഏകാദശം = പതിനൊന്ന്, അംഗുലങ്ങൾ = അംഗുലസ്ഥലങ്ങൾ, അഷ്ടപത്രം = അഷ്ടങ്ങളായിരിക്കുന്ന പത്രങ്ങളോടുകൂടിയത്, അഷ്ടങ്ങൾ = എട്ടുകൾ (എട്ടുദലങ്ങളുള്ളതെന്നർത്ഥം) സമാലേഖിക്കുക = വരയ്ക്കുക.

അവതാരിക : ഇനി മേൽപറഞ്ഞ അഷ്ടദലങ്ങൾക്ക് ആധാരമായുള്ള വൃത്തത്തേയും ആ വൃത്തത്തിന്റെ ഉള്ളിലെ നവരേഖകളേയും അവയ്ക്കുള്ള സ്ഥാനക്കണക്കുകളേയും പറയുന്നു.

മൂലം : ദേവി സ്തുതോ മേ ഗംഗാവല്ലീസ്തുതേതി
പ്രചക്ഷതേ തത്ര തേ ഇഷ്ട ഏവമാദ്യ-
മംഗുലീമാനാന്തരേ നവരേഖാ വിലേഖനീയാ
വൃത്തമദ്ധ്യേ, ഇത്യർത്ഥഃ

അന്വയം : ദേവി-ചാസ്തു-തോ-മേ-ഗം-ഗാ-വല്ലീസ്തുതേ-തി പ്രചക്ഷതേ-ആദ്യം തത്ര തേ വൃത്തമദ്ധ്യേ ഇഷ്ട (തത:) ഏവം അംഗുലീമാനാന്തരേ നവരേഖാ വിലേഖനീയാ ഇത്യർത്ഥഃ

അന്വയാർത്ഥം: ദേവിയേയും-സ്തു-തോ-മേ-ഗം-ഗാ-വ-ല്ലീ-സ്തു-തേ-തി- ഇവയേയും വചിക്കുന്നു-ആദ്യമായിട്ട് അവിടെ വൃത്തമദ്ധ്യത്തിങ്കലേ ഇഷ്ടയാകുന്നു (അനന്തരം) ഇപ്രകാരം അംഗുലീമാനാന്തരത്തിങ്കൽ നവരേഖകൾ വിലേഖനീയകളാകുന്നു-എന്നർത്ഥമാകുന്നു.

പരിഭാഷ : ദേവീ എന്നത് ദേ എന്ന അക്ഷരവും വീ എന്ന അക്ഷരവും ആകുന്നു. - ഈ ദേവീസ്തുതോ - മുതലായ അക്ഷരങ്ങൾ ഇവിടെ സംഖ്യാർത്ഥങ്ങളാകുന്നു. എങ്ങനെയെന്നാൽ-ദേയ്ക്ക് 8 (എട്ട്) എന്ന സംഖ്യയും - വീയ്ക്ക് 4 (നാല്) എന്ന സംഖ്യയും അർത്ഥങ്ങളാകുന്നു. ഇനി 100-10-1 ഇത്യാദി സുന്നകണക്കിലെ സ്ഥാനക്രമത്തിന് 'ദേവീ' എന്നതിലെ ആദ്യക്ഷരമായ 'ദേ' എന്നതിന്റെ അർത്ഥമായ 8 (എട്ടി)-നെ 1 (ഒന്ന്)ന്റെ സ്ഥാനത്തിലും രണ്ടാമത്തെ അക്ഷരമായ വീ എന്നതിന്റെ അർത്ഥമായ 4 (നാല്)-നെ 10 (പത്ത്)-ന്റെ സ്ഥാനത്തിലും വയ്ക്കുമ്പോൾ - 48 (നാല്പത്തെട്ട്) എന്ന സംഖ്യയാകും. അപ്പോൾ ദേവീ എന്നതിന്റെ അർത്ഥമായി. ഇനി 'സ്തു' എന്നതിന് 6 (ആറ്), 'തോ' എന്നതിന് 6 (ആറ്), 'മേ' എന്നതിന് 5 (അഞ്ച്), 'ഗം' എന്നതിന് 3 (മൂന്ന്), 'ഗ' എന്നതിന് 3 (മൂന്ന്), 'വ' എന്നതിന് 4 (നാല്), 'ല്ലീ' എന്നതിന് 3 (മൂന്ന്), 'സ്തു' എന്നതിന് 6 (ആറ്), 'തേ' എന്നതിന് 6 (ആറ്), 'തി' എന്നതിന് 6 (ആറ്) ഇങ്ങനെയാണ് അർത്ഥം.

വചിക്കുക = പറയുക, ആദ്യം = ഒന്നാമത്, ഇനി അവിടെ എന്നത് ആ വൃത്തമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ എന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതാകുന്നു. എന്നാൽ അഷ്ടദലങ്ങളെ പറഞ്ഞതിൽ പിന്നെ ഇപ്രകാരം ഒരു വൃത്തം പറയപ്പെട്ടുകാണുന്നില്ലല്ലോ എന്നാണെങ്കിൽ അതിലേക്ക് ഇങ്ങനെയാകുന്നു സമാധാനം. മുമ്പിൽ പറയപ്പെട്ട അഷ്ടദലങ്ങൾ വൃത്തമാർഗ്ഗത്തൂടെ ആണല്ലോ അടയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്; ആ സ്ഥിതിയ്ക്ക് അവയുടെ (ആ അഷ്ടദലങ്ങളുടെ) മൂലങ്ങൾ അവസാനിച്ച സ്ഥാനവും ഒരു വൃത്താകാരമായിട്ടല്ലേ ഇരിക്കുവാൻ പാടുള്ളൂ; ആ അതിനെ ഉദ്ദേശിച്ചാണ് അവിടെ എന്ന് അതായത്, നവരേഖകൾ വരയ്ക്കുന്നതിനു മുമ്പിൽ രചിതമായിരിക്കുന്ന വൃത്തമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ എന്നു ചൂണ്ടിപ്പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. അതിനാൽ ഇനി പറയുന്നവയെല്ലാം ആ വൃത്തത്തിന്റെ ഉള്ളിലേക്കുള്ളവയാണെന്നു പ്രത്യേകം പറയാതെതന്നെ നിശ്ചയിച്ചുകൊള്ളുന്നതിലേക്ക് ന്യായം സിദ്ധിച്ചുപോയിരിക്കുന്നു.

ഇനി 'അവ' എന്നത് 'ദേവീ' എന്ന അക്ഷരങ്ങളുടെ അർത്ഥങ്ങളായ 8-4 ഈ രണ്ടു സംഖ്യകളെ കുറിക്കുന്നതാകുന്നു. ഈ അവ എന്ന അർത്ഥത്തിന്റെ വാക്കായ 'തേ' എന്നതിനെ തദ് ശബ്ദം സ്ത്രീലിംഗം പ്രഥമാദ്വിവചനമെന്നും സംഖ്യാശബ്ദത്തിനെ ആകാരാന്തം സ്ത്രീലിംഗം പ്രഥമാദ്വിവചനമെന്നും അതിനാൽ തേ സംഖ്യേ = ആ രണ്ടു സംഖ്യകൾ എന്നാകുന്നുവെന്നും ഓർത്തുകൊണ്ടാൽ എളുപ്പമായി. വൃത്തമദ്ധ്യം = വൃത്തത്തിന്റെ മദ്ധ്യം, വൃത്തം = വലയം, മദ്ധ്യം = നടുവ് ഇനി 'ഇഷ്ട' എന്നത് ഇഷ്ടസംഖ്യ അതായത് കണക്കുശാ

സ്ത്രത്തിലെ സംഖ്യേയമെന്നുള്ളത് എങ്ങനെയോ അതുപോലെ ഇവിടെ മൊത്തമായിട്ട് ഒരു തുക നിശ്ചയിച്ച് അതിനെ പല ചെറിയ സംഖ്യകൾകൊണ്ട് പങ്കിട്ട് എടുത്തു പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്ന സമ്പ്രദായം തന്നെ. ഈ ശ്രീചക്രത്തിനു പറയപ്പെട്ട കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറായി നടുവേയുള്ള ആദ്യത്തെ സൂത്രത്തി (രേഖ) ന്റെ ആകപ്പാടെയുള്ള നീളത്തിലേക്ക് നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട 96 (തൊണ്ണൂറ്റാറ്) അംഗുലമെന്ന കണക്ക് ഇഷ്ടസംഖ്യ (സംഖ്യേയം) ആകുന്നു. അതിനെ പലതരത്തിൽ ഖണ്ഡം ഖണ്ഡമായി ഭാഗിക്കുന്നതിലേക്ക് വിധിക്കപ്പെട്ട 4 (നാല്) 9 (ഒൻപത്) 11 (പതിനൊന്ന്) മുതലായ ചില്ലറ കണക്കുകൾ ആ സംഖ്യേയത്തിന്റെ സംഖ്യകളാകുന്നു; ആ സംഖ്യകളെ അനുസരിച്ച് ഭൂപുരം, ത്രിവലയങ്ങൾ - ഷോഡശദലങ്ങൾ - അഷ്ടദലങ്ങൾ ഇവയ്ക്കായിട്ട് മുൻപറഞ്ഞ ആദ്യസൂത്രത്തിന്റെ രണ്ടു തലയ്ക്കൽനിന്നും എടുത്തുപോയ 48 (നാല്പത്തെട്ട്) അംഗുലം സ്ഥലം നീക്കി നടുക്ക് മിച്ചം 48 (നാല്പത്തെട്ട്) അംഗുലം സ്ഥലം കിടപ്പുണ്ടല്ലോ. ആ അതു തന്നെയാണ് ഈ പറയപ്പെട്ട വൃത്തമദ്ധ്യത്തിങ്കലേ ഇഷ്ടസംഖ്യ. ടി 96 (തൊണ്ണൂറ്റാറ്) അംഗുലം നീളമുള്ളതായ ആദ്യത്തെ ഇഷ്ടസംഖ്യാസൂത്രത്തിന്റെ നടുഭാഗമായ അർദ്ധാംശവും ടി വൃത്തരേഖയ്ക്കുള്ളിൽ ഒത്ത നടുക്കുകൂടി നടുവേ മേലേ അറ്റത്തും, താഴെ അറ്റത്തും തൊട്ടുകിടക്കുന്നതായി കാണപ്പെടുന്നതും അതുതന്നെയാണ്. ഇഷ്ട = ഇച്ഛിക്കപ്പെട്ടത്. ഇനിമേൽ കാണിച്ചപ്രകാരം വൃത്തമദ്ധ്യത്തിലേക്ക് പറയപ്പെട്ട കണക്കുകളിൽ ആദ്യത്തെ 'ദേവീ' എന്നുള്ള ആകെത്തുക ടി വൃത്തമദ്ധ്യത്തിലെ ഇഷ്ടസംഖ്യയായ സംഖ്യേയമായിരുന്നതുകൊണ്ടും മറ്റുള്ള സ്തു-തോ-മേ മുതലായവ ടി സംഖ്യേയത്തെ അംശിക്കാനുള്ള സംഖ്യകളായിരുന്നതുകൊണ്ടുമാണ്. സ്തു-തോ-മേ-മുതലായ അക്ഷരങ്ങൾക്കുള്ള ചെറിയ സംഖ്യകളെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായിട്ട് പറഞ്ഞുവെച്ചതുപോലെ 'ദേവീ' എന്നതിലെ 'ദേ' യ്ക്കും 'വീ' യ്ക്കുമുള്ള ചെറിയ ചെറിയ സംഖ്യകളേയുംകൂടി പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം പറയാതെ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് 48 (നാല്പത്തിയെട്ട്) എന്നാക്കി ചെയ്തത് - ഇനി ഇപ്രകാരം (ഏവം) എന്നതിനെ ടി സ്തു-തോ-മേ- മുതലായ അക്ഷരങ്ങൾക്കുള്ള സംഖ്യകളുടെ ക്രമം (മുറ) അനുസരിച്ച് എന്നർത്ഥം. അംഗുലീമാനാന്തരം = അംഗുലീമാനത്തിന്റെ അന്തരം, അംഗുലീമാനം = അംഗുലികളുടെ മാനം, അംഗുലികൾ = വിരലുകൾ, മാനം = അളവ്, അന്തരം = ഇട (അവസാനിച്ച സ്ഥാനം), നവരേഖകൾ = ഒമ്പതുരേഖകൾ, വിലേഖനീയകൾ = വിലേഖനം ചെയ്യത്തക്കവ, വിലേഖനം ചെയ്ക = വരയ്ക്കുക.

അവതാരിക : ഇനി മേൽപറയപ്പെട്ട നവരേഖകളിൽ ദീർഘം കുറയ്ക്കേണ്ടവയായ രേഖകളേയും കണക്കുകളേയും പറയുന്നു.

മൂലം : ആദ്യേ ദ്വിതീയേഽഷ്ടമകേ
നവമേ ച യഥാക്രമം
മാർജ്ജയേൽ ഗുണഭാഗാംശാൻ
വൃത്താദേകത്ര ചാന്യത:
ചതുർത്ഥഷഷ്ഠയോ: പാർശ്വേ
തോയാംശം പരിമാർജ്ജയേത്
പഞ്ചമസ്യ ധിയാംശന്തു-
മാർജ്ജയേച്ചാന്യപാർശ്വത:

അന്വയം : വൃത്താൽ ആദ്യേ ച ദ്വിതീയേ ച അഷ്ടമകേ ച നവമേ ച ഗുണഭാഗാംശാൻ യഥാക്രമം ഏകത്രമാർജ്ജയേൽ.

അന്യത: ച (മാർജ്ജയേൽ) ചതുർത്ഥഷഷ്ഠയോ: പാർശ്വേ തോയാംശം പരിമാർജ്ജയേൽ അന്യപാർശ്വത: ച.

അന്വയാർത്ഥം : വൃത്തത്തിങ്കൽ നിന്ന് ആദ്യത്തിലേയും ദ്വിതീയത്തിലേയും അഷ്ടമകത്തിലേയും നവമത്തിലേയും ഗുണഭാഗാംശങ്ങളെ ക്രമപ്രകാരം ഒരു സ്ഥലത്ത് മാർജ്ജിക്കണം; മറ്റേ സ്ഥാനത്തു നിന്നും (മാർജ്ജിക്കണം) ചതുർത്ഥഷഷ്ഠങ്ങളുടെ പാർശ്വത്തിങ്കലെ തോയാംശത്തെ പരിമാർജ്ജിക്കണം. പഞ്ചമത്തിന്റെ (പാർശ്വത്തിലെ) ധിയാംശത്തെ മാർജ്ജിക്കണം. അന്യപാർശ്വത്തിൽ നിന്നും (വേണം)

പരിഭാഷ: വൃത്ത = വലയം, ആദ്യം = ആദ്യത്തേത്, അതായത് വൃത്തത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ കുറുകേ വരയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒമ്പതുരേഖകളിൽ ഒന്നാമത്തെ രേഖ, ദ്വിതീയം = രണ്ടാമത്തെ രേഖ, അഷ്ടമകം = എട്ടാമത്തെ രേഖ, നവമം = ഒമ്പതാമത്തെ രേഖ, ഗുണഭാഗാംശങ്ങൾ = ഗുണഭാഗങ്ങളാകുന്ന അംശങ്ങൾ, ഗുണഭാഗങ്ങൾ = 'ഗു' എന്നതും 'ണ' എന്നതും 'ഭാ' എന്നതും 'ഗ' എന്നതും. ഗു = 3 (മൂന്ന്) എന്ന സംഖ്യ, 'ണ' = 5 (അഞ്ച്) എന്ന സംഖ്യ, ഭാ = 4 (നാല്) എന്ന സംഖ്യ, ഗാ = 3 (മൂന്ന്) എന്ന സംഖ്യ, അംശങ്ങൾ = ഭാഗങ്ങൾ, ക്രമപ്രകാരം എന്നതിന് ആദ്യരേഖയുടെ രണ്ടുതലയ്ക്കലും നിന്ന് അയ്യഞ്ച് അംഗുലങ്ങളും, എട്ടാമത്തെ രേഖയുടെ രണ്ടു തലയ്ക്കലും നിന്ന് മുമ്മൂന്ന് അംഗുലങ്ങളും, രണ്ടാമത്തെ രേഖയുടെ രണ്ട് തലയ്ക്കലും നിന്ന് നന്നാല് അംഗുലങ്ങളും ഒമ്പതാമത്തെരേഖയുടെ രണ്ടുതലയ്ക്കലും നിന്ന് മുമ്മൂന്ന് അംഗുലങ്ങളും എന്ന് അർത്ഥമാകുന്നു. മാർജ്ജിക്കുക = മാച്ചുകളയുക, ചതുർത്ഥഷഷ്ഠങ്ങൾ = ചതുർത്ഥവും ഷഷ്ഠവും, ചതുർത്ഥം

= 4-ാമത്തെ രേഖ, ഷഷ്ടം = 6-ാമത്തെ രേഖ, പാർശ്വം = ഭാഗം (വശം), തോയാംശം = തോയമാകുന്ന അംശം, തോയം = തോ എന്നതും യ എന്നതും, തോ = 6 (ആറ്) എന്ന സംഖ്യ, യം = 1 (ഒന്ന്) എന്ന സംഖ്യ ഇവയേയും മുൻപറഞ്ഞ പ്രകാരം സുന്നകണക്ക് മുറയ്ക്കുചേർത്ത് 16 (പതിനാറ്) എന്നാക്കിക്കൊള്ളണം. പരിമാർജ്ജിക്കുക= മാച്ചുകളയുക, പഞ്ചമം = അഞ്ചാമത്തെ രേഖ (പാർശ്വം = ഭാഗം), ധീയാംശം = ധീയാകുന്ന അംശം, ധിയ = 'ധീ' എന്നതും 'യ' എന്നതും 'ധി' യ്ക്ക് 9 (ഒമ്പത്) എന്ന സംഖ്യ 'യ' യ്ക്ക് 1 (ഒന്ന്) എന്ന സംഖ്യ, ഇതുകളേയും സുന്നക്കണക്കുപ്രകാരം ചേർത്ത് 19 (പത്തൊൻപത്) എന്നാക്കിക്കൊള്ളണം. മാർജ്ജിക്കുക = മാച്ചുകളയുക, അന്യപാർശ്വം = മറുഭാഗം. ഇവിടെ അതാതിനെ പറഞ്ഞ കണക്കിൻപ്രകാരം നാലാമത്തേയും, ആറാമത്തേയും, അഞ്ചാമത്തേയും രേഖയുടെ ഓരോരോ തലയ്ക്കൽ നിന്നും മാച്ചുകളയണമെന്നു മുമ്പിൽ പറഞ്ഞല്ലോ. ആ കണക്കിൻ പ്രകാരം തന്നെ ടി രേഖകളുടെ മറ്റേ തലങ്ങളിൽ നിന്നും കൂടി മാച്ചുകളയേണ്ടതാണെന്നു താല്പര്യം.

അവതാരിക : ഇനി മേൽപറഞ്ഞ നവരേഖകളെ ത്രികോണപ്പെടുത്തുന്നതിലേയ്ക്കുള്ള സൂത്രദ്വയങ്ങളേയും ആ സൂത്രദ്വയങ്ങളുടെ ആരംഭാവസാനസ്ഥാനങ്ങളെയും വകഭേദങ്ങളെയും പറയുന്നു.

മൂലം : തൃതീയാന്താദ്ദ്വിതീയാന്താ-
ച്ചതുർത്ഥാന്താച്ച പഞ്ചമാൽ
പ്രഥമാന്താൽ സൂത്രയുഗം
വൃത്തതോ നവമാദികം
സപ്തമാഷ്ടമയോരന്താ-
ത്തഥാ ഷഷ്ഠനവാന്തയോ:
വൃത്താദിസൂത്രയുഗള
ക്രമാൽ സൂത്രദ്വയം ദ്വിധാ.

ഈ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾക്കും അന്വയം ആവശ്യമില്ല. ശ്ലോകപ്രകാരം അന്വയാർത്ഥവും പരിഭാഷയും സ്വീകരിച്ചാൽ മതി.

അന്വയാർത്ഥം : തൃതീയാന്തത്തിങ്കൽ നിന്നും, ദ്വിതീയാന്തത്തിങ്കൽ നിന്നും, ചതുർത്ഥാന്തത്തിങ്കൽ നിന്നും, പഞ്ചമാന്തത്തിങ്കൽ നിന്നും, പ്രഥമാന്തത്തിങ്കൽ നിന്നും വൃത്തത്തേക്കാൾ നവമാദികമായിരിക്കുന്ന സൂത്രയുഗമാകുന്നു. സപ്തമാഷ്ടമങ്ങളുടെ അന്തത്തിൽ നിന്നും അപ്രകാരം ഷഷ്ഠനവാന്തങ്ങളിലും (നിന്ന്) വൃത്താദിസൂത്രയുഗളമാകുന്നക്രമം ഹേതുവായിട്ട് സൂത്രദ്വയം ദ്വിവിധമാകുന്നു.

പരിഭാഷ : തൃതീയാന്തം = തൃതീയയുടെ അന്തം, തൃതീയ = മൂന്നാമത്തെ രേഖ, അന്തം = അവസാനം, ദ്വിതീയാന്തം = ദ്വിതീയയുടെ അന്തം, ദ്വിതീയ = രണ്ടാമത്തെ രേഖ, അന്തം = അവസാനം, ചതുർത്ഥാന്തം = ചതുർത്ഥയുടെ അന്തം, ചതുർത്ഥ = നാലാമത്തെ രേഖ, അന്തം = അവസാനം, പഞ്ചമം = അഞ്ചാമത്തെ രേഖ, പ്രഥമാന്തം = പ്രഥമയുടെ അന്തം, പ്രഥമ = ഒന്നാമത്തെ രേഖ, അന്തം = അറുതി, വൃത്തം = വലയം, നവമാദികം = നവമാദിയോടുകൂടിയത്, നവമാദി = നവമം ആദിയായിട്ടുള്ളത്, നവമം = ഒമ്പതാമത്തെ രേഖ, ആദിശബ്ദംകൊണ്ട് എട്ടാമത്തെയും, ഏഴാമത്തെയും, ആറാമത്തെയും രേഖകളെന്നർത്ഥം. സൂത്രയുഗം = സൂത്രങ്ങളുടെ യുഗങ്ങളോടുകൂടിയത്, സൂത്രങ്ങൾ = രേഖകൾ, യുഗങ്ങൾ = ഇരട്ടകൾ (ഇണകൾ), സപ്തമാഷ്ടമങ്ങൾ = സപ്തമവും അഷ്ടമവും, സപ്തമം = ഏഴാമത്തെ രേഖ, അഷ്ടമം = എട്ടാമത്തെ രേഖ, അന്തം = അവസാനം, ഷഷ്ഠ നവാന്തങ്ങൾ = ഷഷ്ഠനവങ്ങളുടെ അന്തങ്ങൾ, ഷഷ്ഠനവങ്ങൾ = ഷഷ്ഠവും നവവും, ഷഷ്ഠം = ആറാമത്തെ രേഖ, നവം = ഒമ്പതാമത്തെ രേഖ, അന്തം = അറുതി, വൃത്താദിസൂത്രയുഗളം = വൃത്താദിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന സൂത്രയുഗളങ്ങളോടുകൂടിയത്. വൃത്താദി = വൃത്തം ആദിയായിട്ടുള്ളത്, വൃത്തം = വലയം, ആദിശബ്ദം കൊണ്ട് ഒന്നാമത്തേയും രണ്ടാമത്തേയും മൂന്നാമത്തേയും രേഖകളെന്നർത്ഥമാകുന്നു. സൂത്രയുഗളം = സൂത്രങ്ങളുടെ യുഗളങ്ങളോടുകൂടിയത്, സൂത്രങ്ങൾ = രേഖകൾ, യുഗളങ്ങൾ = ഇരട്ടകൾ (ഇണകൾ), ക്രമം = മുറ, സൂത്രദ്വയം = രണ്ടുവിധമെന്നത്, എങ്ങനെയെന്നാൽ = ഇപ്രകാരം രണ്ടുരേഖകൾ, ഇവയിൽ താഴത്തെ രേഖയുടെ രണ്ടറ്റത്ത് (തലയ്ക്കൽ) നിന്നും വേറെ രണ്ടു രേഖകൾ പുറപ്പെട്ട് ഏങ്കോണിച്ചു മേല്പോട്ട് ചെന്നു കുറുക്കെ കിടക്കുന്ന മേലത്തേ വരയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഒന്നിച്ചു ചേർന്ന് △ ഇങ്ങനെ കൊള്ളുന്നതായിട്ടുള്ളത് ഒരു വിധം, ഇനി മറ്റൊരുവിധം എങ്ങനെയെന്നാൽ മുമ്പിൽ മേലോട്ടായിട്ടുകാണിച്ചതനെ നേരെമറിച്ച് കീഴ്പോട്ട് ▽ ഇപ്രകാരമാകുന്നതു തന്നെ. സൂത്രയുഗം, സൂത്രയുഗളം, സൂത്രദ്വയം ഇതിനെ ഇങ്ങനെയെല്ലാം പറയാം.

അവതാരിക: ഇനി ഈ ചക്രത്തിന്റെ പർവ്വാദി സന്ധിവിശേഷങ്ങളുടെ സംഖ്യകളേയും ദേവതയേയും മാഹാത്മ്യത്തേയും പറയുന്നു.

മൂലം : ഹർമ്മ്യപർവ്വസമോപേതം
ഭദ്രസന്ധി സമന്വിതം
യച്ചക്രം ലളിതായാസ്ത-
ന്മംഗളം നേതരത് ഭവേൽ.

അന്വയം : ലളിതായാഃ ഹർമ്മ്യപർവ്വസമോപേതം ഭദ്രസന്ധിസമന്വിതം യത്ചക്രം (ഭവതി) തത് മംഗളം ഭവേൽ. ഇതരത് ന (ഭവേൽ).

അന്വയാർത്ഥം : ലളിതയുടെ ഹർമ്മ്യപർവ്വസമോപേതമായി ഭദ്രസന്ധിസമന്വിതമായിരിക്കുന്ന യാതൊരു ചക്രം (ഭവിക്കുന്നു) അതു മംഗളമായി ഭവിക്കും. ഇതരം ഭവിക്കുകയില്ല.

പരിഭാഷ : ലളിതാ = ലളിതാദേവീ, ഹർമ്മ്യപർവ്വസമോപേതം = ഹർമ്മ്യപർവങ്ങളോട് സമോപേതം, ഹർമ്മ്യപർവ്വങ്ങൾ = ഹർമ്മ്യമാകുന്ന പർവ്വങ്ങൾ, ഹർമ്മ്യം = 'ഹ' എന്ന അക്ഷരവും 'മ്യ' എന്ന അക്ഷരവും, 'ഹ' എന്നതിന് 8 (എട്ട്) എന്ന സംഖ്യയും 'മ്യ' എന്നതിന് 1 (ഒന്ന്) എന്ന സംഖ്യയും അർത്ഥങ്ങളാകുന്നു. ഈ എട്ട്, ഒന്ന് എന്ന സംഖ്യകളെ മുൻപറഞ്ഞ സുന്നക്കണക്കിന്റെ സ്ഥാനനിയമപ്രകാരം മുന്നും പിന്നുമാക്കി സ്ഥാനം മാറ്റിവയ്ക്കുമ്പോൾ 18 (പതിനെട്ട്) എന്ന സംഖ്യയാകും. ഇതാണ് ഹർമ്മ്യശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥം. ഇനി പർവമെന്നത് കണക്കുശാസ്ത്രപ്രകാരം ഗുണനചിഹ്നമെന്നു നാമമുള്ള X ഈ ദ്വിരേഖാ സന്ധിയിൽകൂടി ഇടത്തുനിന്നും വലത്തോട്ടേയ്ക്ക് കുറുക്കെ മറ്റൊരു രേഖയിട്ടാൽ ഇങ്ങനെയാകും. ഈ ത്രികോണസന്ധിയെത്തന്നെയാണ് ഇവിടെ പർവമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. സമോപേതം = കൂടിയിരിക്കുന്നത് (ചേർന്നിരിക്കുന്നത്), ഭദ്രസന്ധിസമന്വിതം = ഭദ്രസന്ധികളോടു സമന്വിതം, ഭദ്രസന്ധികൾ = ഭദ്രയാകുന്ന സന്ധികൾ, ഭദ്ര = 'ഭ' എന്നതും 'ദ്ര' എന്നതും 'ഭ' യ്ക്കു 4 (നാല്), 'ദ്ര' യ്ക്കു 2 (രണ്ട്) മുൻ സുന്നക്കണക്കിൻപ്രകാരം ചേർക്കുമ്പോൾ 24 (ഇരുപത്തിനാല്) എന്നാകും. സന്ധി എന്നതു മുൻ കാണിച്ച X ഈ ഗുണനചിഹ്നം തന്നെയാണ്. അത് = ഈ ശ്രീചക്രം, മംഗളം = മംഗളത്തോടുകൂടിയത്, ഇതരം = മറ്റൊന്ന്.

അവതാരിക : ഇനി ഈ ശ്രീചക്രനിർമ്മാണ സങ്കേതശ്ലോകങ്ങളുടെ സംഖ്യകളേയും ഗുരുവന്ദനരൂപമായ ഗുരുപാരമ്പര്യക്രമത്തേയും പറഞ്ഞവസാനിപ്പിക്കുന്നു.

മൂലം : ലളിതാചക്രനിർമ്മാണേ
സംകേതശ്ലോകഷഡ്ക്കവിത് കാശ്മീര-
സമ്പ്രദായീ പാരമ്പര്യക്രമാന്വിതഃ സ്യാത്

അന്വയം: ലളിതാചക്രമിർമ്മാണ സംകേതശ്ലോകഷഡ്ക്കവിത് കാശ്മീരസമ്പ്രദായീ പാരമ്പര്യക്രമാന്വിതഃ സ്യാൽ.

അന്വയാർത്ഥം: ലളിതാചക്രനിർമ്മാണത്തിങ്കലെ സംകേതശ്ലോ

കഷഡ്ക്കവിത്തായിരിക്കുന്നവൻ കാശ്മീരസമ്പ്രദായിയായിരിക്കുന്ന പാരമ്പര്യക്രമാന്വിതനായി ഭവിക്കും.

പരിഭാഷ: ലളിതാചക്രനിർമ്മാണം = ലളിതയുടെ ചക്രനിർമ്മാണം, ലളിതാ = ലളിതാദേവി, ചക്രനിർമ്മാണം = ചക്രത്തിന്റെ നിർമ്മാണം, നിർമ്മാണം = ഉണ്ടാക്കൽ (വരയ്ക്കുക എന്നർത്ഥം), സംകേതശ്ലോകഷഡ്ക്കവിത്ത് = സംകേതശ്ലോകഷഡ്ക്കത്തെ വേദിച്ചവൻ, സംകേതശ്ലോകഷഡ്ക്കം = സംകേതശ്ലോകങ്ങളുടെ ഷഡ്കം, സംകേതശ്ലോകങ്ങൾ = സംകേതപ്രകാരമുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ, സംകേതം = മതം, ശ്ലോകങ്ങൾ = പദ്യങ്ങൾ, വേദിക്ക = അറിയുക, കാശ്മീരസമ്പ്രദായി = കാശ്മീരസമ്പ്രദായത്തോടുകൂടിയവൻ, കാശ്മീരസമ്പ്രദായം = കാശ്മീരന്മാരുടെ സമ്പ്രദായം, കാശ്മീരന്മാർ = കാശ്മീരദേശത്തുള്ളവർ (ഭക്തന്മാർ), സമ്പ്രദായം = ക്രമം (നടപടി), പാരമ്പര്യക്രമാന്വിതൻ = പാരമ്പര്യക്രമത്തോട് അന്വിതൻ, പാരമ്പര്യക്രമം = പരമ്പരയായി നടന്നുവരുന്ന ക്രമം, അന്വിതൻ = കൂടിയവൻ.

ഇപ്പറഞ്ഞ പ്രമാണപ്രകാരം ഈ ചക്രത്തിൽ വെളിയിൽ (പുറത്ത്) നിന്നും അകത്തോട്ട് പ്രധാന സ്ഥാനമായ ഒത്ത മദ്ധ്യംവരെ നോക്കുന്നതായാൽ ആദ്യം വെളിയിൽ ചതുരശ്രമായ ഭൂപുരവും, രണ്ടാമത് അതിനുള്ളിൽ ചുറ്റി മൂന്നു വലയ (വട്ടാര) ങ്ങളും, മൂന്നാമത് അതിനുള്ളിൽ ചുറ്റി ഒരു വലയവും, നാലാമത് അതിനുള്ളിൽ ചുറ്റി പതിനാറു ദലങ്ങളും, അഞ്ചാമത് അതിനുള്ളിൽ ചുറ്റി ഒരു വലയവും, ആറാമത് അതിനുള്ളിൽ ചുറ്റി എട്ടു ദലങ്ങളും, ഏഴാമത് അതിനുള്ളിൽ ചുറ്റി ഒരു വലയവും, എട്ടാമത് അതിനുള്ളിൽ ചുറ്റി പതിന്നാല് മുക്കോണങ്ങളും, ഒമ്പതാമത് അതിനുള്ളിൽ ചുറ്റി രണ്ടു വരികളിലായി ചുറ്റി പതുപ്പത്തു മുക്കോണങ്ങളും, ഇങ്ങനെ ആകെ രണ്ടു വരികളിലായി ഇരുപത് മുക്കോണങ്ങളും, പത്താമത് അതിനുള്ളിൽ ചുറ്റി എട്ടു മുക്കോണങ്ങളും പതിനൊന്നാമത് അതിനുള്ളിൽ ഒരു ബിന്ദു (ചെറുവട്ട)വും ആയിട്ടുകാണാം.

ഈ പ്രമാണം പുറമേയുള്ള ഭൂപുരം മുതൽക്ക് പ്രധാനസ്ഥാനമായി ഒത്ത മദ്ധ്യത്തിലുള്ള ബിന്ദു വരെ ക്രമേണ അകത്തോട്ടേയ്ക്ക് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണ്. ഇനി പറയാൻ പോകുന്നതു നേരെമറിച്ച് മദ്ധ്യബിന്ദു മുതല്ക്ക് വെളിയിൽ ഭൂപുരം വരെ ക്രമേണ പുറത്തോട്ടേയ്ക്കാണ്. എങ്ങനെയെന്നാൽ,

1. ബിന്ദുത്രികോണവസുകോണദശാരയുഗ്മം
   മന്വശ്രനാഗദളസംയുതഷോഡശാരം

വൃത്തത്രയഞ്ച ധരണീസദനത്രയഞ്ച
ശ്രീചക്രമേതദുദിതം പരദേവതായാഃ

2. ബിന്ദുത്രികോണസംയുക്തം,
വസുകോണസമന്വിതം
ദശകോണദ്വയോപേതം,
ചതുർദ്ദശസമന്വിതം.
ദളാഷ്ടകസമോപേതം,
ദളഷോഡശകാന്വിതം
വൃത്തത്രയാന്വിതം ഭൂമി-
സദനത്രയഭൂഷിതം
നമാമി ലളിതാചക്രം
ഭക്താനാമിഷ്ടദായകം

1. അന്വയാർത്ഥം: പരദേവതയുടെ ബിന്ദുത്രികോണവസുകോണദശാരയുഗ്മത്തോടും മന്വശ്രനാഗദളസംയുതഷോഡശാരത്തോടും വൃത്തത്രയത്തോടും ധരണീസദനത്രയത്തോടും ഇരിക്കുന്ന ഈ ശ്രീചക്രം പറയപ്പെട്ടു.

പരിഭാഷ: പരദേവതാ = ശ്രീരാജരാജേശ്വരി, ബിന്ദുത്രികോണവസുകോണദശാരയുഗ്മം = ബിന്ദുവും ത്രികോണവും വസുകോണവും ദശാരയുഗ്മവും, ബിന്ദു = ചെറുവട്ടം, ത്രികോണം = മുക്കോണം, വസുകോണം = അഷ്ട (എട്ട്), വസുക്കൾ എന്നുള്ള പ്രസിദ്ധിപ്രകാരം 'വസു' ശബ്ദത്തിന് എട്ട് എന്ന സംഖ്യ കല്പിച്ച് 'വസുകോണം' എന്നതിന് എട്ട് മുക്കോണം എന്ന് അർത്ഥമാക്കണം, ദശാരയുഗ്മം = ദശാരങ്ങളുടെ യുഗ്മം, ദശാരങ്ങൾ = പത്തു മുക്കോണങ്ങൾ, യുഗ്മം = ഇരട്ട. ചുറ്റും പതുപ്പത്ത് മുക്കോണങ്ങളുള്ള രണ്ടു വരികൾ ഉണ്ട്. ആ രണ്ടു വരികളിലും കൂടി ഇരുപത് (20) മുക്കോണങ്ങൾ എന്നർത്ഥം. മന്വശ്രനാഗദളസംയുതഷോഡശാരം = മന്വശ്രനാഗദളസംയുതയായിരിക്കുന്ന ഷോഡശാരങ്ങളോടുകൂടിയത്. മന്വശ്രം = മനുക്കൾ പതിനാല് ആകുന്നു എന്നുള്ള പ്രസിദ്ധപ്രമാണംകൊണ്ടു 'മന്വശ്ര' ശബ്ദത്തിലെ 'മനു' എന്നതിന് പതിന്നാല് എന്നുള്ള സംഖ്യയെ സ്വീകരിച്ച് മന്വശ്രശബ്ദത്തിന് പതിന്നാല് മുക്കോണം എന്നുള്ള അർത്ഥം ധരിച്ചുകൊള്ളുക. നാഗദളം = മന്വശ്രാദികൾക്ക് പറഞ്ഞപോലെ അഷ്ട (എട്ട്) നാഗങ്ങൾ എന്ന പ്രസിദ്ധിപ്രകാരം നാഗശബ്ദത്തിന് എട്ട് എന്ന സംഖ്യയെ സ്വീകരിച്ചു. നാഗദളം എന്നാൽ എട്ടു ദളങ്ങൾ എന്ന് അർത്ഥമാക്കുക. സംയുതം = കൂടിയത്, ഷോഡശാരം = പതിനാറുദളങ്ങൾ, വൃത്തത്രയഞ്ച = വൃത്തത്രയത്തോടും, വൃത്തത്രയം = മൂന്നു വലയങ്ങൾ, ധര

ണീസദനത്രയം = മുമ്പ് പറഞ്ഞിട്ടുള്ള മൂന്നു ഭൂപുരങ്ങൾ എന്ന് അർത്ഥം ആകുന്നു.

2. അന്വയാർത്ഥം: ബിന്ദുത്രികോണസംയുക്തമായും, വസുകോണസമന്വിതമായും, ദശകോണദ്വയോപേതമായും, ചതുർദ്ദശകോണ സമന്വിതമായും, ദളാഷ്ടകസമോപേതമായും, ദളഷോഡശകാന്വിത മായും വൃത്തത്രയാന്വിതമായും, ഭൂമീസദനത്രയഭൂഷിതമായും, ഭക്ത ന്മാർക്ക് ഇഷ്ടദായകമായും ഇരിക്കുന്ന ലളിതാചക്രത്തെ ഞാൻ നമസ്കരിക്കുന്നു.

പരിഭാഷ: മുൻപറഞ്ഞ ശ്ലോകത്തിന്റെ പരിഭാഷ കൊണ്ട് ഇതിന്റെ പരിഭാഷ വ്യക്തമായിരിക്കുന്നതിനാൽ പ്രത്യേകമായി എഴുതുന്നില്ല. രണ്ടു ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥവും ഒരു പോലെ തന്നെ. ആദ്യമായിട്ട് (1) ഒത്ത നടുക്കുള്ള ഒരു ബിന്ദു (2) ആ ബിന്ദുവിന്റെ പുറമേയുള്ള ഒരു മുക്കോണം (3) ആ മുക്കോണത്തിന്റെ പുറമേ ചുറ്റുമുള്ള എട്ടു മുക്കോ ണങ്ങൾ (4) ആ എട്ടു മുക്കോണങ്ങളുടേയും പുറമേ ചുറ്റുമായി പത്തു മുക്കോണങ്ങൾ ഇങ്ങനെ ആകെ ഇരുപത് മുക്കോണങ്ങൾ (5) ആ ഇരുപത് (20) മുക്കോണങ്ങളുടെയും പുറമേ ചുറ്റുമുള്ള പതിനാലു കോണങ്ങൾ (6) ആ പതിന്നാല് മുക്കോണങ്ങളുടെയും പുറമേ ചുറ്റു മുള്ള ഒരു വൃത്ത (വലയ) വും (7) ആ വലയത്തിൽ മൂലങ്ങൾ തൊട്ടു കിടക്കുന്നവയായിട്ട് അഷ്ടദളങ്ങളും (8) ആ അഷ്ടദളങ്ങളുടെയും അഗ്രങ്ങൾ ചെന്നു തൊട്ടിരിക്കുന്നതും ഷോഡശ (16) ദളങ്ങളുടെ മൂല ങ്ങൾ വന്നു തൊട്ടിരിക്കുന്നതുമായ ഒരു വലയവും (9) ടി പതിനാറുദ ളങ്ങളും (10) ടി ഷോഡശദളങ്ങളുടെ അഗ്രങ്ങൾ തൊട്ടിരിക്കുന്നതായ ഒരു വലയവും (11) ഈ വലയത്തിന്റെ പുറമേ ചുറ്റിയുള്ളവയും, എല്ലാ ത്തിനും പുറമേ ചുറ്റുമുള്ള ചതുരശ്രങ്ങളായ ഭൂപുരങ്ങളുടെ ഉള്ളിലു ള്ളവയും ആയ മൂന്നു വലയങ്ങളും (12) മേൽപറഞ്ഞ മൂന്നു ഭൂപുര ങ്ങളും ഇത്രയും കൂടിയതാണ് പരദേവതയുടെ ശ്രീചക്രമെന്നു പറയു ന്നത്. ഭക്തന്മാർക്ക് ഇഷ്ടദായകമായിരിക്കുന്ന ഇതിനെ ഞാൻ നമ സ്കരിക്കുന്നു.

ഇനി ഈ ചക്രസംബന്ധമായുള്ള പക്ഷാന്തരങ്ങളെ പറയുന്നു. ആദ്യമായിട്ട് ഇതിലെ ത്രിവലയങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള പക്ഷാന്തരങ്ങളെ കാണിക്കാം. ഇതിൽ 43 മുക്കോണങ്ങളുണ്ടല്ലോ. അവയിൽ നിന്ന് അടുത്ത പുറമേയുള്ളതും അഷ്ടദളങ്ങളുടെ മൂലങ്ങൾ തൊട്ടുകിടക്കു ന്നതുമായ ഏഴ് (7) എന്ന അക്കമുള്ള ഒരു വൃത്തം, ടി അഷ്ടദലങ്ങ ളുടെ മൂലങ്ങളും തൊട്ടുകിടക്കുന്നതുമായ അഞ്ച് (5) എന്ന് അക്കമുള്ള

മറ്റേ വൃത്തം, ഷോഡശദളങ്ങളുടെ അഗ്രങ്ങൾ തൊട്ടുകിടക്കുന്ന പത്ത് (10) എന്ന് അക്കമുള്ള വേറെ ഒരു വൃത്തം, ആ വേറൊന്നിനോട് അടുത്തു പുറമെയായിട്ടും എല്ലാത്തിലും പുറമേയുള്ള അതിർത്തിക ളായ മൂന്നു ഭൂപുരങ്ങൾക്കും ഉള്ളിലായിട്ടും അടുത്തും കിടക്കുന്ന പതി നൊന്ന് (11) എന്ന അക്കമുള്ള മൂന്നു വൃത്തം ഇങ്ങനെ ആറ് വൃത്തങ്ങ ളെപ്പറ്റി പറഞ്ഞുവല്ലോ. എന്നാൽ ഇതിലേക്കുള്ള പ്രമാണങ്ങളിലെല്ലാം മൂന്നു വൃത്തങ്ങളെ മാത്രമേ പറയുന്നുള്ളൂ. അത് – 'ചതുർഭിരംഗുലൈ ശ്ശിഷ്ടൈസ്സംവൃതാനി ച ഭൂപുരം' എന്നതിനാൽ നാലംഗുലക്കണക്കിൽ നിന്നും രണ്ടംഗുലം ഭൂപുരങ്ങളും രണ്ടംഗുലം ത്രിവലയങ്ങളും എന്നാണ് സിദ്ധിക്കുന്നത്. ആ സ്ഥിതിക്ക് മൂന്നു ഭൂപുരങ്ങൾ കഴിഞ്ഞ് ഉള്ളിലാ യിട്ടും ഷോഡശദളങ്ങളുടെ അഗ്രങ്ങൾ തൊട്ടു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വല യത്തിന്റെ പുറമേയായിട്ടും ഉള്ള ത്രിവലയമെന്നേ ആകുന്നുളളൂ. അല്ലാതെ അഷ്ടദളങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിട്ട് അടുത്ത് അകത്തുള്ള വൃത്തം, ഷോഡശദളങ്ങളുടെ അടുത്ത് പുറമേയുള്ള വൃത്തം, ആ രണ്ടു വക ഭേദങ്ങളുടെയും നടുക്കുള്ള വൃത്തം, ഈ മൂന്നു വൃത്തങ്ങളേയും തീരെ സംബന്ധിക്കുന്നില്ല. അവയെ സംബന്ധിച്ചു പ്രത്യേകമായൊന്നും പറ ഞ്ഞുകാണുന്നുമില്ല. അതെന്താണെന്ന് ആലോചിച്ചാൽ (1) അഷ്ട ദളങ്ങളുടെ മൂലങ്ങൾ അവസാനിച്ചിട്ടുള്ളതും (2) അഷ്ടദളങ്ങളുടെ അഗ്രങ്ങൾ ഷോഡശദളങ്ങളുടെ അഗ്രങ്ങൾ ഇവ അവസാനിച്ചിട്ടുള്ളതും (3) ഷോഡശദളങ്ങളുടെ അഗ്രങ്ങൾ അവസാനിച്ചിട്ടുള്ളതും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വലയാകൃതിയിലുള്ള 3 മാർഗ്ഗങ്ങളിൽകൂടി ആകയാൽ വിശേ ഷിച്ചെടുത്തു പറയാതെ തന്നെ അവയുടെ അതിർത്തിയായിട്ട് വലയ ങ്ങൾ വന്നുപോകുമെന്നുള്ളതിനാൽ പറയാതിരുന്നതാണെന്നും, മറ്റേ ത്രിവലയം മേല്പറഞ്ഞപ്രകാരം മറ്റൊന്നു ഹേതുവായിട്ടല്ലാതെ അവ യുടെ ആവശ്യം ഹേതുവായിട്ടു തന്നെ വേണമെന്നു വന്നതിനാൽ വിശേഷിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണെന്നും സമാധാനമുണ്ടാക്കാം.

രണ്ടാമതു പക്ഷാന്തരം:

> "തത്രൈതത് കല്പകാരമതേ വൃത്തത്രയ-
> ഞ്ചേത്യത്രോക്തവൃത്തത്രയന്തു മന്വശ്ര
> നാഗദളഷോഡശമര്യാദാകരണ-
> വൃത്തത്രയമേവ, ന പൃഥക്"

അർത്ഥം: അവിടെ കല്പകാരന്റെ മതപ്രകാരം പറയപ്പെട്ട വൃത്ത ത്രയവും താഴെപ്പറയുന്ന ഈ വൃത്തത്രയം തന്നെ: അതായത്, മന്വശ്ര നാഗദളഷോഡശമര്യാദാകരണവൃത്തത്രയം ഏവ. മന്വശ്രനാഗദളഷോ

ഡശമര്യാദാകരണവൃത്തത്രയം = മന്വശ്ര നാഗദള ഷോഡശകൾക്ക് മര്യാദാകരണമായിരിക്കുന്ന വൃത്തത്രയത്തോടുകൂടിയത്. മന്വശ്രനാഗദളഷോഡശങ്ങൾ = മന്വശ്രവും നാഗദളവും ഷോഡശവും, മന്വശ്രം, നാഗദളം ഈ ശബ്ദങ്ങളുടെ പൂർവ്വഗതങ്ങളായിരിക്കുന്ന മനു, നാഗം ഇവ രണ്ടും സംഖ്യാർത്ഥങ്ങളാണ്. എന്നാൽ മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം ക-1, ഖ-2 ഇങ്ങനെ അക്ഷരങ്ങളെകൊണ്ട് എണ്ണമെടുക്കുകയില്ല. പിന്നെ എങ്ങനെയെന്നാൽ മുൻപറഞ്ഞിരുന്നപോലെ മനു-14, നാഗം-8 (അഷ്ട) എന്നും സംഖ്യകളെ കാണിക്കുന്നതായി കരുതുക. ഇപ്രകാരമാകുന്ന, അതായത് 14 മുക്കോണങ്ങളും എട്ടു ദളങ്ങളും പതിനാറു ദളങ്ങളും എന്നർത്ഥം. മര്യാദാകരണങ്ങൾ = മര്യാദകളാക്കി ചെയ്തവ, മര്യാദകൾ = അതിർത്തികൾ, വൃത്തത്രയം = മൂന്ന് വലയങ്ങൾ ന പൃഥക് = പ്രത്യേകമ(വെറെയ)ല്ല.

സാരം: 14 മുക്കോണങ്ങൾ, 8 ദളങ്ങൾ, 16 ദളങ്ങൾ, ഇവയ്ക്ക് അതിർത്തികളായിരിക്കുന്ന മൂന്നു വലയങ്ങളെക്കുറിച്ചാണ് ഇവിടെ പറഞ്ഞത്. അല്ലാതെ വേറെ മൂന്നു വലയങ്ങളെക്കുറിച്ചല്ല. “വൃത്തത്രയം വിദ്യാരണ്യകൃതാവപി തഥോക്തം” വൃത്തത്രയം വിദ്യാരണ്യസ്വാമികളുടെ കൃതിയിലും അപ്രകാരം തന്നെ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

ശ്ലോകം:ബിന്ദു ത്രികോണകാഷ്ടാവതാര
യുഗലോകപത്രവൃത്തയുതം
വസുദലവൃത്തകലാദളവൃത്തത്രിമ
ഹീഗൃഹം ഭവേച്ചക്രം.

അന്വയാർത്ഥം: ബിന്ദുത്രികോണകാഷ്ടാവതാരയുഗലോകപത്രവൃത്തയുതമായി വസുദളവൃത്തകലാദളവൃത്തത്രിമഹീഗൃഹത്തോടുകൂടിയതായി ചക്രം ഭവിക്കും.

പരിഭാഷ: ബിന്ദുത്രികോണകാഷ്ടാവതാരയുഗലോകപത്രവൃത്തയുതം = ബിന്ദുത്രികോണകാഷ്ടാവതാരയുഗലോകപത്രവൃത്തത്തോടുകൂടിയത്. ബിന്ദുത്രികോണകാഷ്ടാവതാരയുഗലോകപത്രവൃത്തം = ബിന്ദുവും ത്രികോണവും കാഷ്ടാപത്രവും അവതാരയുഗപത്രവും വൃത്തവും. ബിന്ദു = ചെറുവട്ടം, ത്രികോണം = മുക്കോണം, കാഷ്ടാപത്രം , അവതാരയുഗപത്രം, ലോകപത്രം = ഈ ശബ്ദങ്ങളിൽ പൂർവഗതങ്ങളായ കാഷ്ടാ, അവതാരയുഗം, ലോകം ഈ മൂന്നു ശബ്ദങ്ങളും സംഖ്യാർത്ഥങ്ങൾ തന്നെ. എന്നാൽ ഇവിടേയും അക്ഷരങ്ങളെക്കൊണ്ടു എണ്ണമെടുക്കുന്നവയല്ല. കാഷ്ടാശബ്ദത്തിന് ദിക്ക് എന്ന് അർത്ഥമാകയാൽ അഷ്ട (എട്ട്) ദിക്ക് എന്നു പ്രസിദ്ധി പ്രകാരം കാഷ്ടാശബ്ദ

ത്തിന് എട്ട് എന്നും അവതാരയുഗമെന്നതിന് ഇതുപോലെതന്നെ അവതാരങ്ങൾ പത്തെന്നു പ്രസിദ്ധ്യനുസരണം അവതാരയുഗശബ്ദത്തിന് ഇരുപത് എന്നും, ലോകശബ്ദത്തിന് ഇങ്ങനെ തന്നെ പതിന്നാല് ലോകങ്ങൾ എന്നുള്ള പ്രസിദ്ധ്യനുസരണം ലോകശബ്ദത്തിനു പതിന്നാല് എന്നും അർത്ഥം ഗ്രഹിക്ക. ഇനി കാഷ്ടാ, അവതാരയുഗ, ലോക ഈ ശബ്ദങ്ങളുടെ അവസാനത്തിലെ പത്രശബ്ദങ്ങൾക്ക് ഇവിടെ കോണങ്ങൾ എന്നും അർത്ഥം ഗ്രഹിക്കണം.

വൃത്തം = വലയം, വസുദലം = വസുദലത്തോടുകൂടിയത്, കലാദലം = കലാദലത്തോടുകൂടിയത്. ഇനി വസുദലമെന്നതിലെ 'വസു' കലാദലമെന്നതിലെ 'കല' ഈ രണ്ടു ശബ്ദങ്ങളും കൂടി സംഖ്യാർത്ഥകങ്ങൾ തന്നെ. അഷ്ട (എട്ട്) വസുക്കളെന്നും പ്രസിദ്ധിപ്രകാരം വസുശബ്ദത്തിന് '8' എന്ന സംഖ്യയേയും ചന്ദ്രന് പതിനാറു കല എന്ന പ്രമാണപ്രകാരം കല ശബ്ദത്തിനു '16' എന്ന സംഖ്യയേയും ഗ്രഹിക്കുക. വൃത്തം = വലയം, ത്രിമഹീപുരം = മൂന്നു മഹീപുര (ഭൂപുരം) ത്തോടുകൂടിയത്.

സാരം : ഒത്ത മദ്ധ്യത്തിൽ ബിന്ദു. അതിന്റെ പുറമേ ചുറ്റി ഒരു മുക്കോണം. അതിനു പുറമേ 8 മുക്കോണം, അതിനു പുറമേ ചുറ്റി 14 മുക്കോണങ്ങൾ, അതിനു പുറമേ ചുറ്റി ഒരു വൃത്തം, അതിനു പുറമേ ചുറ്റി 8 ദലങ്ങൾ, അവയെ ചുറ്റി ഒരു വൃത്തം, അതിനു പുറമേ 16 ദലങ്ങൾ, അതിനു പുറമേ ചുറ്റി ഒരു വൃത്തം, അതിനു പുറമേ ചതുരശ്രമായിട്ടുള്ള മൂന്നു ഭൂപുരങ്ങൾ. ഇവയോടുകൂടിയത് ശ്രീ ചക്രമായി ഭവിക്കുന്നു.

ശ്രീചക്രത്തിനുള്ള മലയാള പ്രമാണം

നന്നായൊന്നുവരയ്ക്ക സൂത്രമതു നാ-
ല്പത്തെട്ടുവേണം യവം
പിന്നെച്ചുറ്റുമതിന്റെ വൃത്തമതുതാ-
നമ്പോടു വീശിത്തഥാ
ആറാറഞ്ചഥ മൂന്നു മൂന്നുമൊരുനാൽ
മൂന്നോടു മൂവാറുമായ്
വേറായ് വൃത്തമതിങ്കൽ നിന്നു നവധാ-
ഖണ്ഡിക്ക മീതേ മുതൽ
അർക്കൻതൊട്ടു നവഗ്രഹങ്ങളതിന-
ങ്ങാഖ്യാനവും ചെയ്തുടൻ

മായ്ക്കേണം, രവിയിങ്കൽ നിന്നിരുപുറം
    മുമ്മൂന്നു തന്നേ യവം
നന്നാലിന്ദുവിനും ബുധന്നു പതിനാർ
    പത്തൊമ്പതാചാര്യനും
ശുക്രന്നും പതിനാറഹിക്കുശശിവൽ
    കേതോസ്തഥാ സൂര്യവൽ
അർക്കൻ ശുക്രനിലെത്തിടുന്നു ശശിപോയ്
    നിൽക്കും ശിഖാവാനിലും
വക്രൻ വൃത്തമതിന്റെ മദ്ധ്യമതിലും
    ചന്ദ്രാത്മജൻ പാമ്പിലും
വ്യാഴം മന്ദനിലും ശശിക്കു ഭൃഗുജ-
    ന്മേൽ വൃത്തമദ്ധ്യേƒർക്കജൻ
വ്യാഴം പോയ് രവിയിങ്കലങ്ങഹിവരൻ
    ഭൗമങ്കലക്കേതുവും
പിന്നേ വൃത്തമതിങ്കൽ നിന്നു പതിനൊ-
    ന്നത്രേ യവം വേണ്ടതും
നന്നായഷ്ടദലങ്ങളാക്കുക നവം-
    കൊണ്ടപ്പുറം ഷോഡശം
രണ്ടിൽ തീർക്കൊരു മൂന്നു വൃത്തമതിനും
    മീതേ യവം രണ്ടിനാൽ
ഉണ്ടാക്കീടുക മൂന്നുടൻ ചതുരമായ്
    ശ്രീചക്രമീവണ്ണമാം.

യവം = അംഗുലത്തിന്റെ 8-ൽ ഒന്ന്. അരയ്ക്കാലംഗുലമെന്നർത്ഥം (ഒരു നെല്ലിടയെന്നും പറയാം)

മറ്റൊരു മലയാളപ്രമാണം

വൃത്തം വരച്ചതിന്മദ്ധ്യേ പൂർവപശ്ചിമരേഖയായ്
രാഹുസൂത്രം വരയ്ക്കേണം നാല്പത്തെട്ടു കണക്കിന്
ആറാറഞ്ചഥ മുമ്മൂന്നു നാലും മുമ്മൂന്നുമായഥ
ഭാഗിച്ചിട്ടു ക്രമാത്താലേ വരപ്പൂ നവരേഖയായ്
ചൊവ്വായും ശനിയും ചെമ്മേ വൃത്തത്തോടിഹചേർത്തുടൻ
ചന്ദ്രനെക്കേതുതന്നോടും കേതുഭൂസുതസംയുതം
സൂര്യനെ ശുക്രനോടാക്കി ശുക്രനെത്തിങ്കളിങ്കലും
ബുധം രാഹുവിനോടും തദ്രാഹും സൂര്യനൊടും തഥാ
വ്യാഴം മന്ദനോടും ചേർത്തിട്ടേവം ശ്രീചക്രലക്ഷണം.

ടിക്ക് തമിഴ് പ്രമാണം

1. ആമപ്പാ പൂചൈവിതിചക്രം ചൊൽവേൻ
ആരുംതാൻ ചൊല്ലാൾകളപ്പാ കേള്
ഓമപ്പാ തേവിക്ക് ആതി വീടം
ഉത്തമനേ നാർപത്തു മൂന്റേ കോണം
കാമപ്പാ വിത്തയതുക്കാതിവിത്തൈ
കാമിനിയാർ പൂചൈ ചെയ്വാർ തീക്ഷൈ പെറ്റോർ
നാമപ്പാ മുന്തിയവൾ പൂചൈ പണ്ണി
നലമാനചിവപോകന്തിരുന്തിട്ടേനേ

2. ഇരുന്തിട്ട ചക്കരത്തിനിയൻ പൈക്കേളേ
ഇതമാക വളൈയം പോൽ കീറിക്കൊണ്ടു
അരുന്തിട്ട കുറിക്കിനിടരേകൈതാനും
ആതിത്തൻ രേകൈയൊൻറു തിങ്കളൊൻറു
തെളിന്തിടു ചൊവ്വായിൻ രേകൈയൊൻറു
ചേലാന പുതനുടൈയ രേകൈയൊൻറു
ചരുന്തിട്ട കുരുവിനതു രേകൈയൊൻറു
പാങ്കാന ചുക്കിരൻ നൽരേകൈ താനേ.

3. താനെൻറ കാരിയതു രേകൈയൊൻറു
ചാതകമായ് രാകരേകൈയൊൻറു
കാനെൻറ കേതുവതു രേകൈയൊൻറു
കൈ മുറൈയായൊമ്പതൈയുങ്കുറുക്കെ കീറി
വാനെൻറ തേവിയതു പാതരേകൈ
വാടിനാര് ചവനൻറു ചക്രമാക
വാനെൻറ ചൊവ്വായിൻ മുനൈയിരണ്ടും
വാങ്കിയല്ലൊ കീഴാകും വളൈയത്തൂടേ

4. ഊട്ടിടുവായ് മന്തനതു മുനൈയിരണ്ടും
ഉത്തമനേ വളൈയത്തിൻ മേൽ മുകത്തിൽ
കൂട്ടിടുവായ് തിങ്കളതു മുനൈയിരണ്ടും
കുലമാന കേതുവതു നടുമയ്യത്തിൽ
കൂട്ടിടുവായ് കേതുവതു മുനൈയിരണ്ടും
പുകഴാന ചെവ്വായിൻ മൈയത്തുട്ടു
മാട്ടിടുവായ് കുരുവു ചൊന്ന മുറൈയാകത്താൻ
വണ്ണെമയുടൻ വഴിവഴിയായ് വരുത്തിത്താക്കെ

5. താക്കടാവതിത്തൻ മുനൈയിരണ്ടും
തയവാന ചുക്കിനാര് മൈയത്തുട്ടു

തേക്കടാ ചുക്കിനാര് മുനൈയിരണ്ടും
തിങ്കളതു മയ്യത്തിൽ ചേരു ചേരാ
പോക്കടാ പുതനുടൈയ മുനൈയിരണ്ടും
പുകഴാന രാകുവതു മയ്യത്തുട്ടു
നോക്കെടാ രാചാവിൻ മുനൈയിരണ്ടും
മനുകാവെ ചനിമയ്യത്തൂട്ടിപ്പാരേ

2. പൂജാസമ്പ്രദായം

ശ്രീ ത്രിപുരസുന്ദര്യൈ നമഃ

വിധിപോലെ കുളിച്ചു സന്ധ്യാവന്ദനം കഴിച്ചു പൂജാഗൃഹത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് ആചമിച്ചു സാമാന്യജലംകൊണ്ട് തളിച്ചു ദ്വാരദേവതാരാധനം ചെയ്യുക.

സങ്കല്പം : 'അദ്യ ശ്രീമത് ഭഗവതോ മഹാപുരുഷസ്യ വിഷ്ണോ രാജ്ഞയാ പ്രവർത്തമാനസ്യ ബ്രഹ്മണോ ദ്വിതീയേ പരാർദ്ധേ വിഷ്ണു പദേ ശ്രീ ശ്വേതവാരാഹകല്പേ വൈവസ്വതമന്വന്തരേ അഷ്ടാവിംശ തിതമേ യുഗേ യുഗചതുഷ്കേ കലിയുഗേ പ്രഥമചരണേ ജംബുദ്വീപേ ഭാരതവർഷേ ദക്ഷിണാപഥേ മലയക്ഷേത്രേ ബൗദ്ധാവതാരേ അമുക ദേശേ ശാലിവാഹനശകേ സന്ധൗ വർത്തമാനേ ഗോദാവര്യാഃ ദക്ഷിണേ തീരേ വർത്തമാനവ്യാവഹാരികേ അമുക (ഇന്ന) സംവത്സരേ അമുക (ഇന്ന) അയനേ ഋതൗ, മാസേ, പക്ഷേ, തിഥൗ, വാസരേ, ദിവസനക്ഷത്രേ, അമുകനക്ഷത്രസ്ഥേ, ചന്ദ്രേ, അമുകസ്ഥിതേ സൂര്യേ, അമുകസ്ഥേ ബൃഹസ്പതൗ, അന്യഗ്രഹേഷു യഥായോഗം സ്ഥിതേഷു സൽസു ശുഭനാമയോഗേ ശുഭകരണേ ഏവം ഗുണവിശേഷണവിശിഷ്ടായാം തിഥൗ മമ ആത്മനഃ ശ്രുതിസ്മൃതിപുരാണോക്തഫലാവാപ്ത്യർത്ഥം അസ്മാകം സകുടുംബാനാം സപരിവാരാണാം ക്ഷേമസ്ഥൈര്യാരോഗ്യൈശ്വര്യാഭിവൃദ്ധ്യർത്ഥം സമസ്താഭ്യുദയാർത്ഥം ച ശ്രീകാമേശ്വരീപ്രസാദസിദ്ധ്യർത്ഥം യഥാപ്രാപ്തോപചാരദ്രവ്യൈഃ ശ്രീചക്രപൂജാം കരിഷ്യേ'.

അനന്തരം വലതുഭാഗത്ത് 'ഐം ഹ്രീം ശ്രീം ഭദ്രകാള്യൈ നമഃ' ഇടതുഭാഗത്ത് 3. 'ഭൈരവായ നമഃ' മുകൾ ഭാഗത്ത് 3. 'ലംബോദരായ നമഃ' എന്ന് പിന്നെ ഗൃഹത്തിനുള്ളിൽ – മുറിയിൽ കടന്ന് ആഭരണാദികൾ ധരിച്ച്, സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളണിഞ്ഞ് ഇല്ലെങ്കിൽ സങ്കല്പിച്ച് മനോഹരവും മൃദുവും ആയിരിക്കുന്ന ആസനത്തിൽ 'സൌഃ' എന്നു പന്ത്രണ്ടുവട്ടം അഭിമന്ത്രിച്ച് മൂലമന്ത്രം കൊണ്ട് പ്രോക്ഷിച്ച് 'ഐം ഹ്രീം

ശ്രീം ആധാരശക്തി കമലാസനായ നമഃ' എന്നു പൂജിച്ചു കിഴക്കോട്ടോ വടക്കോട്ടോ തിരിഞ്ഞിരിക്കുക. ഇരിക്കുന്നതിന്റെ വലതുഭാഗത്ത് പൂജാദ്രവ്യങ്ങൾ (പുഷ്പാദികൾ) ഇടത്തുഭാഗത്തു വാസനയുള്ള വെള്ളം നിറച്ച ജലപാത്രം ഇവ വെയ്ക്കുക. ഇതിന്റെ ഇടത്തായി കൈ നനക്കുക മുതലായതിനു മറ്റൊരു പാത്രത്തിലും ജലം ഉണ്ടായിരിക്കണം. പത്മചക്രത്തിന്റെ ചുറ്റും നെയ്യൊഴിച്ചു കത്തിച്ചിട്ടുള്ളതായ വിളക്കുകൾ വെയ്ക്കുക. (എണ്ണ, വെളിച്ചെണ്ണ ഇവയുമാകാം.)

"ശാലിഭിഃ കർണ്ണികാമദ്ധ്യ-
മാപുര്യോപരിതണ്ഡുലൈഃ
അലംകൃത്യപുനസ്തേഷു
ദർഭാനാസ്തീര്യമന്ത്രവിത്
കൂർച്ചമക്ഷതസംയുക്തം
ന്യസേത്തേഷാമഥോപരി"

അർത്ഥം: പത്മമദ്ധ്യത്തിൽ - ബിന്ദുവിൽ - കുറെ നെല്ലിട്ട് അതിന്റെ മുകളിൽ ഉണക്കലരിയിട്ടു പതുക്കെ പരത്തി അതിന്റെ മുകളിൽ ദർഭ നിരത്തി അക്ഷതമഞ്ഞളും ദർഭ കൊണ്ടുള്ള ഒരു കൂർച്ചവും വെയ്ക്കണം. ടി ആസനത്തിലിരുന്ന് ഇടത്തും വലത്തും തൊഴുത് ഗുരുവന്ദനവും ഗണപതിവന്ദനവും ഭൂതശുദ്ധിയും ക്രമേണ ചെയ്ത്, പിന്നീട് കരന്യാസം, താളത്രയം, മേൽക്കുമേൽ അസ്ത്രമന്ത്രം കൊണ്ട് ദിഗ്ബന്ധം ഇവ ചെയ്ത്, പിന്നെ ഋഷി, ഛന്ദസ്, ദേവത ഇവ മൂന്നും ശിരസ്സിലും വദനത്തിലും ഹൃദയത്തിലും ക്രമേണ ന്യസിച്ചു മൂലമന്ത്രം കൊണ്ടു പ്രാണായാമം ചെയ്ത് അംഗന്യാസകരന്യാസവും യഥാശക്തി മൂലമന്ത്രജപവും കഴിച്ച് അനന്തരം കലശപൂജ. തന്റെ ഇടതുഭാഗത്ത് മത്സ്യമുദ്രപിടിച്ചു ചന്ദനവെള്ളത്തിൽ മുക്കി, ബിന്ദുവും അതിന്റെ പുറമേ ത്രികോണവും അതിനു പുറമേ വൃത്തവും അതിനുപുറമേ ചതുരശ്രവും ആ മത്സ്യമുദ്ര കൊണ്ട് വരയ്ക്കാം. അതിൽ ചന്ദനം, പുഷ്പം, ഉണക്കലരി ഇവ ഒന്നിച്ചെടുത്തു 'ദേവ്യംഭഃ കലശാധാരായ നമഃ' എന്നർച്ചിച്ച് അതിന്റെ മുകളിൽ കലശപാത്രം അസ്ത്രമന്ത്രം കൊണ്ട് പ്രക്ഷാളനം ചെയ്തു സ്ഥാപിച്ചിട്ട് 'ഐം ഹ്രീം ശ്രീം ഹ്രാം ഹൃദയായ നമഃ' എന്നു ജപിച്ച് അങ്കുശമുദ്ര പിടിച്ച് സൂര്യമണ്ഡലത്തിങ്കൽ നിന്നു തീർത്ഥമാവാഹിച്ചു 'കലശസ്യമുഖേ ശംഭുഃ കണ്ഠേവിഷ്ണുഃ സമാശ്രിതഃ മൂലേ തത്രസ്ഥിതോ ബ്രഹ്മാ മദ്ധ്യേ മാതൃഗണാഃ സ്മൃതാഃ കുക്ഷൗതു സാഗരാഃ സർവ്വേസപ്തദ്വീപാ വസുന്ധരാ, ഋഗ്വേദോഽഥ യജുർവ്വേദഃ സാമവേദോപ്യഥർവ്വണഃ അംഗൈശ്ചസഹിതാഃ സർവ്വേ കലശാംബു സമാശ്രിതാഃ ഗംഗേ ച യമുനേ സിന്ധോ ഗോദാവരി സരസ്വതി കാവേരി

നർമ്മദേ കൃഷ്ണേ ജലേ/സ്മിൻ സന്നിധിം കുരു.' ആയാന്തു ശ്രീദേവി പൂജാർത്ഥം ദുരിതക്ഷയകാരകാഃ ഓം കലശദേവതാംഭസേ നമഃ ഓം ബ്രഹ്മാണ്ഡോദരീതീർത്ഥാനി കരേ സ്പൃഷ്ടാനി തേ രവേ തേന സത്യേന മേ ദേവതീർത്ഥം ദേഹി ദിവാകര, 'ആവാഹയാമി ത്വാം ദേവീ പൂജാർത്ഥമിഹ സുന്ദരീ, ഏഹി ഗംഗേ നമസ്തുഭ്യം സർവതീർത്ഥസ മന്വിതേ' എന്നു തൊട്ടു ജപിച്ചു ഗന്ധാക്ഷതപുഷ്പങ്ങൾ നിക്ഷേപിച്ചു ചന്ദനാർദ്രകുസുമങ്ങളെക്കൊണ്ട് പാത്രം അലങ്കരിച്ചു മൂലമന്ത്രം ഏഴുരു ജപിച്ചു ധേനുയോനിമുദ്രകൾ കാണിക്കുക. ഇങ്ങനെ കലശപൂജ. അഥ ശംഖപൂജാ തന്റെ മുമ്പിൽ ഇടത്തു മാറി മൂലമന്ത്രം ഏഴോ മൂന്നോ ഉരു ജപത്തോടുകൂടി ശുദ്ധജലംകൊണ്ട് ബിന്ദുത്രികോണഷഡ്കോണ വൃത്തചതുരശ്രമണ്ഡലം മത്സ്യമുദ്ര പിടിച്ചു വരയ്ക്കുക. ബിന്ദുവിൽ മൂലമന്ത്രം കൊണ്ടും ത്രികോണകോണങ്ങളിൽ മൂലമന്ത്രത്തിലുള്ള ഓരോരോ കൂടങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഷഡ്കോണുകളിൽ മൂലമന്ത്രത്തിലുള്ള ഓരോ കൂടങ്ങളെക്കൊണ്ട് ഹൃദയാദിയായിട്ടും അർച്ചിക്കണം. പിന്നെ, ആ മണ്ഡലത്തിൽ 'ഐം ഹ്രീം ശ്രീം അസ്ത്രായ ഫട്' എന്നു ശംഖു കാലു കഴുകി വെച്ച് അതിന്മേൽ 'ഐം ഹ്രീം ശ്രീം അം അഗ്നിമണ്ഡലായ ധർമ്മപ്രദദശകലാത്മനേ അർഘ്യപാത്രാധാരായ നമ:' എന്നർച്ചിച്ച് അതിനെ അഗ്നിമണ്ഡലമായി ഭാവിച്ച് അഗ്നിയുടെ വലത്തു കലകളേയും അതിൽ ഓരോന്നായി മുമ്മൂന്നു പ്രാവശ്യം പൂജിക്കണം. ['ഐം ഹ്രീം ശ്രീം യം ധൂമ്രാർച്ചിഷേ നമഃ 3 രം ഊഷ്മായൈ നമഃ 3 ലം ജ്വലിന്യൈ നമഃ 3 വം ജ്വാലിന്യൈ നമഃ 3 ശം വിഷ്ണുലിംഗിന്യൈ നമഃ 3 ഷം സുശ്രിയൈ നമഃ 3 സം സുരൂപായൈ നമഃ 3 ഹം കപിലായൈ നമഃ 3 ളം ഹവ്യവാഹായൈ നമഃ 3 ക്ഷം കവ്യവഹായൈ നമഃ'] ഇതിവഹ്നേർദ്ദശകലാ

പിന്നീട് 'ഐം ഹ്രീം ശ്രീം അസ്ത്രായ ഫട്' എന്നു ശംഖു കഴുകി 'ഐം ഹ്രീം ശ്രീം ഉം സൂര്യമണ്ഡലായ അർത്ഥപ്രദദ്വാദശകലാത്മനേ/ർഘ്യപാത്രായ നമഃ' എന്നു ശംഖുകാലിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടു സൂര്യമണ്ഡലമായി ഭാവിച്ച് അതിൽ സൂര്യന്റെ തപിന്യാദികളായ പന്ത്രണ്ടു കലകളേയും മുമ്മൂന്നു പ്രാവശ്യം പൂജിക്കണം. (3 കം ഭം തപിന്യൈ നമഃ 3 ഖം ബം താപിന്യൈ നമഃ 3 ഗം ഫം ധൂമ്രായൈ നമഃ 3 ഘം പം മരീച്യൈ നമഃ 3 ങം നം ജ്വാലിന്യൈ നമഃ 3 ചം ധം രുച്യൈ നമഃ 3 ഛം ദം സുഷുമ്നായൈ നമഃ 3 ജം ഥം ഭോഗദായൈ നമഃ 3 ഝം തം വിശ്വാധാരിണ്യൈ നമഃ 3 ഞം ണം ബോധിന്യൈ നമഃ 3 ടം ഢം ധാരിണ്യൈ നമഃ 3 ഠം ഡം ക്ഷമായൈ നമഃ) ഇങ്ങനെ സൂര്യദ്വാദശകലാ.

പിന്നെ ഐം ഹ്രീം ശ്രീം മം സോമമണ്ഡലായ കാമപ്രദഷോഡശകലാത്മനേ അർഘ്യാ മൃതായ നമഃ എന്നു ശുദ്ധജലം ശംഖിൽ നിറയ്ക്കുക. അതിൽ പതിനാറു ചന്ദ്രകലകളേയും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം മുമ്മൂന്നുവട്ടം പൂജിക്കണം. ('അമൃതായൈ നമഃ മാനദായൈ നമഃ പൂഷായൈ നമഃ തുഷ്ടൈ നമഃ പുഷ്ടൈ നമഃ രത്യൈ നമഃ ധൃത്യൈ നമഃ ശശിന്യൈ നമഃ ചന്ദ്രികായൈ നമഃ കാന്ത്യൈ നമഃ ജോൽസ്ന്യൈ നമഃ ശ്രിയൈ നമഃ പ്രീത്യൈ നമഃ അംഗദായൈ നമഃ പൂർണ്ണാമൃതായൈ നമഃ.' ഈ ചന്ദ്രകലകളിൽ ഓരോന്നിന്റെയും ആദ്യം 'ഐം ഹ്രീം ശ്രീം' എന്നിവയും 'അം ആം' ഇത്യാദി ഓരോ സ്വരങ്ങളും ചേർക്കണം.) പിന്നെ മൂലമന്ത്രഷഡംഗങ്ങളെക്കൊണ്ടും പൂജിക്കണം. അതുകഴിഞ്ഞ് '3 കവചായ ഹും' എന്ന് അവഗുണ്ഠനം ചെയ്യണം. 'അസ്ത്രായ ഫട്' എന്നു സംരക്ഷിക്കണം. ശാലിനിമുദ്രകൊണ്ട് അരിച്ച് നേത്രമന്ത്രം കൊണ്ടു നോക്കണം. ധേനുമുദ്രയും യോനിമുദ്രയും കാണിക്കണം. അനന്തരം മൂലമന്ത്രം ഏഴുരു ജപിച്ചിട്ട് ആ ജലം കൊണ്ട് തന്നെയും പൂജാഗൃഹത്തിലുള്ള സർവവസ്തുക്കളേയും പ്രോക്ഷിക്കണം. പിന്നീട് ശംഖതീർത്ഥജലം കുറച്ചു കലശത്തിലേക്ക് പകരണം. ഇങ്ങനെ ശംഖ പൂജ. അഥാത്മപൂജാഃ ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതങ്ങളെടുത്തു 'ശ്രീം ഹ്രീം ക്ലീം പരമാത്മനേ നമഃ' എന്ന് ആത്മപൂജ ചെയ്ക. അനന്തരം പീഠപൂജ; പൂജാവിധിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള 'അമൃതാം ഭോനിധയേ നമഃ' എന്നു തുടങ്ങി 'മഹാമായാ യവനികായൈ നമഃ' എന്നവസാനിക്കുന്നതുവരെയും, 'വിഭൂത്യൈ നമഃ' എന്നു തുടങ്ങി 'ഋദ്ധ്യൈ നമഃ' എന്നു വരെയും ഉള്ള ഒമ്പതു പീഠശക്തികളേയും 'ഓഡ്യാണപീഠായ നമഃ' എന്നു ബിന്ദുവിൽ പീഠത്തേയും പീഠപൂജാഘട്ടത്തിൽ പൂജിച്ചുകൊള്ളണം. പിന്നെ ആവാഹനം. ഋഷി ഛന്ദോദേവതകളെ ന്യസിച്ച് അംഗ ന്യാസകരന്യാസം ചെയ്തു ധ്യാനം നിരൂപിച്ചു കഴിയുന്ന ജപവും അനുഷ്ഠിച്ച് അതിന്റെ ഒടുവിൽ

'മഹാപദ്മ വനാന്തസ്ഥേ കാരണാനന്ദവിഗ്രഹേ;
സർവ്വഭൂതഹിതേ മാതരേഹ്യേഹി പരമേശ്വരീ;
ദേവേശീ ഭക്തസുലഭേ സർവാവരണസംയുതേ;
യാവത്ത്വാം പൂജയിഷ്യാമി താവത്ത്വം സുസ്ഥിരാഭവ',

'സൗഃ ഹ്രീം ഭഗവതി ആഗഛാഗഛ മമ ഹൃദയേ സാന്നിധ്യം കുരു കുരു മമ പ്രസന്നം കുരു കുരു സ്വാഹാ' (ഇവിടെ മമ ഹൃദയേ എന്നതു ശരീരത്തിൽ പൂജിക്കുമ്പോൾ വേണ്ടതാകുന്നു. ബാഹ്യപൂജയിൽ ഈ ചക്രത്തിലുള്ള ബിന്ദുമദ്ധ്യത്തിൽ ('അസ്മിംശ്ചക്രേ ബിന്ദുമദ്ധ്യേ') എന്നു സംസ്കൃതത്തിൽ ഉച്ചരിച്ചിട്ടു 'സാന്നിദ്ധ്യം കുരു കുരു'

എന്നു തുടങ്ങി ചേർത്തുകൊള്ളുക) എന്നു ജപിച്ചു ബിന്ദു മദ്ധ്യത്തിൽ ത്രിഖണ്ഡമുദ്രയിൽ എടുത്തിട്ടുള്ള ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതങ്ങളെ ഇടത്തെ മൂക്കിലെ ശ്വാസത്തോടു ചേർത്തുവയ്ക്കുക. പിന്നെ അവിടെ ആവാഹനാദി ദശമുദ്രകളെ കാണിക്കണം. അതിന്റെശേഷം പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ 'ഐം ഹ്രീം ശ്രീം ആംഹ്രീം ക്രോം യം രം ലം വം ശം ഷം സം ഹോം ഹം സോ ലളിതാ ഹഃ സഃ ലതഃ ലളിതായാഃ സർവേന്ദ്രിയാണി വാക്പാണിപായൂപസ്ഥത്വങ്മനശ്ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രജിഹ്വാഘ്രാണ പ്രാണാ ഇഹാഗത്യ സുഖം ചിരം തിഷ്ഠന്തു സ്വാഹാ ക്രോം ഹ്രീം ആം ശ്രീം ഹ്രിം ഐം ശ്രീലളിതാമഹാത്രിപുരസുന്ദര്യാഃ പ്രാണാൻ പ്രതിഷ്ഠാപയാമി സ്വാഹാ' ഈ പ്രാണപ്രതിഷ്ഠാമന്ത്രം ബിന്ദുവിൽ തൊട്ടു ജപിക്കണം. പിന്നീട് പഞ്ചോപചാരം ചെയ്ത് മൂലമന്ത്രം യഥാശക്തി ജപിച്ചു യോനിമുദ്ര കാണിച്ചു തന്റെ പേരോടുകൂടി മൂലമന്ത്രം കൊണ്ടു പ്രാണായാമം ചെയ്ത്, ദേവതയിങ്കൽ ഐക്യം ഭാവിച്ചു മൂലമന്ത്രാവാസാനത്തിൽ 'ത്രിപുരസുന്ദരീദേവ്യൈ നമഃ' എന്നു ജപിച്ചു വ്യാപകം കാണിച്ചു 'പുണ്യപുരുഷോഹം' എന്നു സ്വാത്മഭാവന ചെയ്തു സ്വദേഹം തേജോമയം ദേവതാരൂപമായി ഭാവിച്ച്, അനന്തരം സംക്ഷോഭണാദി നവമുദ്രകൾ കാണിച്ച് അക്ഷരന്യാസം ചെയ്ക. ഇതിനുള്ള ക്രമം രാജരാജേശ്വരീകല്പം, പൂജാസമുച്ചയം മുതലായവയിൽ കാണാം. (അഥവാ 'അസ്യമാതൃകാന്യാസസ്യ ബ്രഹ്മാ ഋഷിഃ ഗായത്രീ ഛന്ദഃ മാതൃകാസരസ്വതീ ദേവതാ ഹലോ ബീജാനി സ്വരാഃ ശക്തയഃ ബിന്ദവഃ കീലകം ന്യാസേ വിനിയോഗഃ ഓം ബ്രഹ്മണേ ഋഷയേ നമഃ' (എന്ന്) ശിരസ്സിൽ, ഗായത്ര്യൈ ഛന്ദസേ നമഃ, മുഖത്ത്, മാതൃകാസരസ്വത്യൈ ദേവതായൈനമഃ, ഹൃദയത്തിങ്കൽ, ഹൽ ബീജേഭ്യോ നമഃ, ഗുഹ്യത്തിങ്കൽ, സ്വരശക്തിഭ്യോ നമഃ പാദങ്ങളിൽ, ബിന്ദുകീലകായ നമഃ, സർവാംഗങ്ങളിൽ പിന്നെ 'ഓം അം ആം ഇം ഈം ഉം ഊം ഋം ൠം ഌം ൡം ഏം ഐം ഓം ഔം അം അഃ ഏതാൻ ഷോഡശവർണ്ണാൻ കണ്ഠസ്ഥാനേ ഷോഡശദളപത്മേ ന്യസാമി എന്നു കണ്ഠത്തിൽ, കം ഖം ഗം ഘം ങം ചം ഛം ജം ഝം ഞം ടം ഠം, ഏതാൻ ദ്വാദശവർണ്ണാൻ ഹൃദയസ്ഥാനേ ദ്വാദശ ദളപത്മേ ന്യസാമി' എന്നു ഹൃദയത്തിൽ, 'ഡം ഢം ണം തം ഥം ദം ധം നം പം ഫം, ഏതാൻ ദശവർണ്ണാൻ നാഭിസ്ഥാനേ ദശദളപത്മേ ന്യസാമി' എന്നു നാഭിയിങ്കൽ 'ബം ഭം മം യം രം ലം, ഏതാൻ ഷഡ്വർണ്ണാൻ ലിംഗസ്ഥാനേ ഷഡ്ദളപദ്മേ ന്യസാമി' എന്നു ഗുഹ്യത്തിങ്കൽ, 'വം ശം ഷം സം, ഏതാംശ്ചതുർവർണ്ണാനാധാരസ്ഥാനേ ചതുർദ്ദലപത്മേ ന്യസാമി', എന്നു മൂലാധാരത്തിങ്കൽ, 'ഹം ക്ഷം, ഏതദ്വർണ്ണദ്വയം ഭ്രൂമദ്ധ്യേ ദ്വിദല പത്മേ ന്യസാമി' എന്നു ഭ്രൂമദ്ധ്യത്തിൽ, ഇപ്രകാരം ന്യസിക്കുക)

പിന്നെ 'ശിരസി, മൂലാധാരേ, ഹൃദയേ, ദക്ഷനേത്രേ, വാമനേ ത്രേ, ഭ്രൂമദ്ധ്യേ, ദക്ഷശ്രോത്രേ, വാമശ്രോത്രേ, മുഖേ, ദക്ഷഭുജേ, വാമ ഭുജേ, പൃഷ്ഠേ, ദക്ഷജാനുനി, വാമജാനുനി, നാഭൗ' ഈ പതിനഞ്ചു സ്ഥാനങ്ങളിലും പഞ്ചദശാക്ഷരീമന്ത്രത്തിന്റെ ഓരോ അക്ഷരത്തെ ബിന്ദുയുക്തമായി ന്യസിക്കണം. അതിനുശേഷം മൂലാധാരഹൃദയഭ്രൂ മദ്ധ്യങ്ങളിൽ മന്ത്രത്തിന്റെ ഓരോ ഖണ്ഡം ന്യസിക്കണം. മൂലമന്ത്രം മൂർദ്ധാവിങ്കൽ ന്യസിക്കണം. പിന്നെ രണ്ടു കൈകളുടെയും മൂല, മദ്ധ്യ, മണിബന്ധങ്ങളിൽ ഓരോ ഖണ്ഡത്തെ ന്യസിക്കണം. മൂലമന്ത്രം രണ്ടു കൈയിൽ ന്യസിക്കണം. മദ്ധ്യമാദിക കനിഷ്ടാന്തം, അംഗുഷ്ടാദി തർജ്ജന്യന്തം ഇങ്ങനെ കരന്യാസം മൂലമന്ത്രഖണ്ഡങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചെയ്യണം. പിന്നീടു മൂലമന്ത്രസ്വാംഗങ്ങളായ ഋഷി, ഛന്ദസ്സ്, ദേവതാ, ബീജം, ശക്തി, കീലകം, ന്യാസം ഇതുകളെ ചെയ്തു 'സകുങ്കുമ വിലേ പനേ' – ത്യാദി ധ്യാനിച്ച് ഉപചാരങ്ങൾ യഥാശക്തി ചെയ്തു കൊള്ള ണം. ചെയ്തേതീരൂ എന്നുള്ള ഉപചാരങ്ങളെ താഴെ പറയുന്നു.

മൂലമന്ത്രത്തോടുകൂടി 'ശ്രീ മഹാത്രിപുരസുന്ദര്യൈ ധ്യാനം കല്പയാമി നമഃ ആവാഹനം കല്പയാമി നമഃ ആസനം കല്പയാമി നമഃ പാദ്യം കല്പയാമി നമഃ', എന്നു പാദത്തിലും 'അർഘ്യം കല്പ യാമി നമഃ' എന്നു ശിരസ്സിലും, 'ആചമനം കല്പയാമി നമഃ' എന്നു മുഖത്തിങ്കലും, 'മധുപർക്കം കല്പയാമി നമഃ' എന്നു വക്ത്രത്തിലും സങ്കല്പിച്ചു പത്മത്തിന്റെ മുമ്പിൽ വച്ചിട്ടുള്ള ശുദ്ധമായ പാത്രത്തിൽ ശംഖജലം ഓരോ ഉപചാരത്തിന്റെ അന്തത്തിലും വീഴ്ത്തുക. പിന്നെ 'ഗന്ധോദകസ്നാനം കല്പയാമി നമഃ, വാസസീ പരിധാനം കല്പ യാമി നമഃ, ഉപവീതം കല്പയാമി നമഃ, ഹാരാദ്യാഭരണം കല്പയാമി നമഃ, പുനരാചമനം കല്പയാമി നമഃ' ഇത്രയും തീരുന്നതു വരെ മുൻപ റഞ്ഞ പാത്രത്തിൽ ജലം വീഴ്ത്തണം. ഇതുകളുടെ എല്ലാത്തിന്റെയും മുൻപിൽ മൂലമന്ത്രത്തോടുകൂടി 'മഹാത്രിപുരസുന്ദര്യൈ' എന്നു ചേർത്തു കൊള്ളണം. പിന്നെ ഗന്ധപുഷ്പധൂപദീപനൈവേദ്യം, നൈവേദ്യവിവരം:– സാമാന്യജലം കൊണ്ട് ദേവ്യഗ്രഭാഗത്തു ചതുര ശ്രമണ്ഡലം വരച്ച് അതിൽ നൈവേദ്യം സ്ഥാപിച്ചു മൂലമന്ത്രം കൊണ്ടു മൂന്നുവട്ടം പ്രോക്ഷിച്ചു വം ബീജം കൊണ്ടു ധേനുമുദ്ര കാട്ടി അമൃതീ കരിച്ചു മൂലം സപ്തവാരം അഭിമന്ത്രിച്ചു നിവേദിക്കുക. 3 അമൃതോപ സ്തരണമസി എന്ന് ആപോശനം നൽകി, 'ഹേമപാത്രഗതം ദേവി! പരമാന്നം സുസംസ്കൃതം പഞ്ചധാ ഷഡ്രസോപേതം ഗൃഹാണപര മേശ്വരീ' എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ച്, 3 ഐം പ്രാണായ സ്വാഹാ, 3 ക്ലീം അപാ നായ സ്വാഹാ 3 സൌഃ വ്യാനായ സ്വാഹാ, 3 ഐം ക്ലീം ഉദാനായ

സ്വാഹാ, 3 ഐം ക്ലീം സൌഃ സമാനായ സ്വാഹാ എന്നു പ്രാണാഹുതി മുദ്രകൾ കാണിക്കുക. പിന്നീട് 3 ഐം ആദികൂടം ആത്മതത്വ വ്യാപിനീ ലളിതാ തൃപ്യതു; 3 ക്ലീം മദ്ധ്യകൂടം വിദ്യാതത്വവ്യാപിനീ ലളിതാ തൃപ്യതു, 3 സൌഃ അന്ത്യകുടം ശിവതത്വ വ്യാപിനീ ലളിതാ തൃപ്യതു 3 സമസ്തകൂടമുച്ചരിച്ചു സർവ്വതത്വവ്യാപിനീ ലളിതാ തൃപ്യതു' എന്നു കണ്ണടച്ചു 'ദേവീം ഭുക്തവതീം' ദേവിയെ ഭുക്തയായി ഭാവിച്ചിട്ട് 'അമൃതാപിധാനമസി' എന്ന് ഉത്തരാപോശനം നൽകി കര പ്രക്ഷാളനഗണ്ഡൂഷപാദ്യാദികൾ അർപ്പിച്ചു പാത്രം നിരൃതികോണിൽ മാറ്റിവെച്ച് 3 'അസ്ത്രായ ഫട്' സ്ഥലം ശോധിച്ചു വീണ്ടും മുമ്പോൽ ആചമനം കഴിച്ച് താംബൂലം നിവേദിച്ചു പുനഃകർപ്പൂരനീരാജനാദി ചെയ്ത്, കർപ്പൂരാരാധനമന്ത്രം:- 'ഓം ശ്രീം, ഹ്രീം, ഗ്ളൂം, ബ്ളൂം, സ്ളൂം, മ്ളൂം, ന്ളൂം, ഹ്രീം, ശ്രീം പ്രജ്വാല്യമഹാദീപതേജോവതി, അമോഘ പ്രഭാമാലിനീ വിച്ചേ ക്ലീം നമഃ' (ഇപ്രകാരം ജപിച്ചിട്ട് മൂന്നുവട്ടം കർപ്പൂരത്തട്ടുഴിഞ്ഞു താഴെ വയ്ക്കണം.) പിന്നീട്

'ശിവേ ശിവസുശീതളാമൃതതരംഗഗന്ധോല്ലസ-
ന്നവാവരണദേവതേ! നവനവാമൃതസ്യന്ദിനീ!
ഗുരുക്രമപുരസ്കൃതേ! ഗുണശരീരനിത്യോജ്ജ്വലേ!
ഷഡംഗപരിവാരിതേ! കലിത ഏഷ പുഷ്പാഞ്ജലി:'

എന്നു ചൊല്ലി പുഷ്പമെടുത്തു കർപ്പൂരദീപത്തെ ചുറ്റി ഉഴിഞ്ഞു പുഷ്പാഞ്ജലി ചെയ്ക. പിന്നീട് പ്രദക്ഷിണാദി. '3 സാധുവാ/സാധുവാ കർമ്മയദ്യദാചരിതം മയാ; തൽ സർവ്വം കൃപയാ ദേവി ഗൃഹാണാരാധനം മമ' എന്നു ദേവീവാമഹസ്തത്തിങ്കൽ പൂജ സമർപ്പിച്ചു ശംഖെടുത്തു ദേവിയുടെ ഉപരിഭാഗത്തു മൂന്നു വട്ടം ചുറ്റിച്ച് ആ ജലം ഹസ്തത്തിങ്കലാക്കി സാമയികാത്മാദി പ്രോക്ഷിച്ചു മൂലം കൊണ്ട് ശംഖു കഴുകി വെയ്ക്കുക. പിന്നീട് തീർത്ഥനിർമ്മാല്യങ്ങളെടുത്തു

'ജ്ഞാനതോ/ജ്ഞാനതോ വാപി-
യന്മയാചരിതം ശിവേ!
തത്തൽകൃത്യമിതി ജ്ഞാത്വാ
ക്ഷമസ്വ പരമേശ്വരീ!
ആവാഹനം ന ജാനാമി
ന ജാനാമി വിസർജ്ജനം
പൂജാവിധിം ന ജാനാമി
ക്ഷമസ്വ പരമേശ്വരീ!'

എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു ശ്രീദേവ്യംഗത്തിൽ സർവ്വാവരണദേവതകളുടെയും വിലയം ഭാവിച്ചു ഖേചരി ബന്ധിച്ചുദ്വസിച്ചു തേജോരൂപയായി തീർന്ന ശ്രീദേവിയെ മുൻപോലെ ഹൃദയകുഹരം നയിച്ചു തത്വ ച മൂർത്താം ത്രിതാരാസഹിതയായിട്ടു പഞ്ചോപചാരം കൊണ്ടു പൂജിച്ചു പിന്നീട് ആത്മാഭിന്ന സംവിദ്രൂപയായി ഭാവിക്കണം. ഇങ്ങനെ വിസർജ്ജനം കഴിച്ചു ശാന്തിസ്തോത്രം ജപിക്കുക. (ത്രിതാരിയെന്നത് വാങ്മായാകമലാ ബീജങ്ങളാണെന്ന് 'ത്രി താരീ ച വാങ്മായാ കമലാ ഇതി കല്പസൂത്രേ' എന്നു സേതുബന്ധവചനം കൊണ്ടുകാണാം.)

കുറിപ്പുകൾ

1. ശ്രീ എന്ന പദത്തിനു ലക്ഷ്മി, സരസ്വതി, പാർവതി എന്നു മൂന്ന് അർത്ഥവും ഉണ്ട്. എങ്കിലും ഇവിടെ പാർവതി (കാളി) എന്ന അർഥത്തിലാണു പ്രയോഗം. ശ്രീയെ–പാർവതിയെ ഉദ്ദേശിച്ചു നിർമ്മിക്കുന്ന ചക്രമാണു ശ്രീചക്രം. ചക്രമെന്നു പറയാൻ കാരണം ചക്രത്തിന്റെ സങ്കല്പത്തിൽ ആരക്കാലുകളോടെ അതു നിർമ്മിക്കുന്നതാണ്. ശ്രീചക്രത്തെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള പൂജയാണു ശ്രീചക്രപൂജ. ശ്രീചക്രം നിർമ്മിച്ച് അതിനെ ആസ്പദമാക്കി നടത്തുന്ന കാളീപൂജ എന്നർത്ഥം. കല്പ പദത്തിന് ഇവിടെ വിധി എന്നാണർത്ഥം. ശ്രീചക്രപൂജയുടെ വിധി എന്നത്രേ ചുരുക്കത്തിൽ ശ്രീചക്രപൂജാകല്പം എന്നാലർഥം.

   ശിവന്റെ ശക്തിയാണല്ലോ പാർവതി അഥവാ കാളി. ശക്തിപൂജ തന്ത്രസമ്പ്രദായത്തിന്റെ ഭാഗമാണ്. ശ്രീചക്രപൂജയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ അതുകൊണ്ട് തന്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിലാണ് കാണാനുള്ളത്. ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ ഈ ഗ്രന്ഥമെഴുതുന്നതിനു വിശേഷിച്ചുകാരണം ഉണ്ട്. യാഗപരമായ വൈദികപാരമ്പര്യത്തിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായ ഒരു ക്രമമാണു ശ്രീചക്രപൂജയുടേത്. യാഗത്തിന്റെ ഭാഗമായ ദാനത്തിന്റെയും തീർഥാടനത്തിന്റെയും മറുപുറവുമാണ് ശ്രീചക്രപൂജ. നൂറുയാഗം ചെയ്യുന്നതിന്റെയും പതിനാറുവിധമുള്ള മഹാദാനം ചെയ്യുന്നതിന്റെയും മൂന്നരക്കോടി തീർഥങ്ങളിൽ കുളിക്കുന്നതിന്റെയും ഫലം കേവലം ശ്രീചക്രദർശനം കൊണ്ടു കിട്ടുമെന്നാണ് 'തന്ത്രസാര'ത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. യജ്ഞത്തിന്റെയും ദാനത്തിന്റെയും തീർഥത്തിന്റെയും പേരിലുള്ള വരേണ്യന്മാരുടെ മുതലെടുപ്പിനെ എതിർക്കുന്നതിനു പറ്റിയ ഒരു പൂജാസമ്പ്രദായമായതിനാൽ സ്വാമികൾ ഇതിനെ ആദരിച്ചതിൽ അദ്ഭുതമില്ല.

2. ഇതു തികച്ചും സാങ്കേതികമായ ഒരു കൃതിയാകയാൽ സാധാരണ ഭാഷയല്ല ഇവിടെ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്. സാങ്കേതികപദങ്ങളുടെ അർഥം സ്വാമികൾതന്നെ വിശദമായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.